

# Hur skapas läslust bland högstadiel elever med annat modersmål än svenska?

En undersökning gjord på en prisbelönad högstadieskola i en  
Stockholmsförort

*Det som man lär sig under  
tvång och plåga lär man sig  
inte alls lika bra som det  
man lär sig under lustfyllda  
och lekfulla former.<sup>1</sup>*

**Platon**

---

<sup>1</sup> Hägg Lund Kent, *Lek-teorier*, 1989:5

## Abstract

My study's aims are to describe and discuss how a teacher work with reading-inclination and language acquisition, and how her pupils perceive this teaching. Pupils that have reading-inclination can take a book and read it at home, as well as they can turn on the TV.

To achieve my aim I have studied a multilingual class in a suburb to Stockholm. I have interviewed one teacher and four of her pupils. I have also done a questionnaire-investigation with all the pupils in her class. I want to know if the teacher is aware of how she is working with the pupils to make them have reading-inclination while they are reading books. I would also like to know what the pupils think of reading-inclination and if they like to read.

The results of my study show that there is a large difference between the girls' and the boys' reading. The girls like to read more than the boys. One reason can be that girls have more reading models and that boys think reading is something feminine. I have also discovered that the teacher is not deliberately working with reading-inclination and her pupils don't feel like she is encouraging them to read.

It's very important with good role models that can justify and make the pupils curious about reading. It's important for the pupils to start reading early in school, and for the teacher to have a good book-knowledge and lead profitable book-conversation after finishing a book. It's also important for the teacher to convince pupils that are unaccustomed book-readers that reading is a pleasure, and to find the right book too the right pupil.

**Keywords:** Reading-inclination, literature-teaching, fiction, mother tongue, Swedish as a second language, Pupils with immigrate-background.

## Sammanfattning

Syftet med min uppsats är att redogöra för och diskutera hur en lärare arbetar med läslust och språkutveckling, samt hur hennes elever upplever denna undervisning. Läslust handlar om mycket mer än att bara tycka om att läsa böcker, såväl i skolan som på fritiden. Elever med läslust kan ta upp en bok att läsa som avkoppling, lika gärna som de kan se på tv.

För att undersöka mitt syfte har jag studerat en klass i en Stockholmsförort. Jag har intervjuat en lärare, samt fyra av hennes elever, för att ta reda på hur läraren arbetar med att skapa och upprätthålla läslusten hos eleverna, och hur eleverna uppfattar lärarens undervisning kring läslust. Jag har även gjort en enkätundersökning med alla elever i klassen, för att ta reda på hur de upplever läslust, och vad de tycker om lärarens arbetsätt för att skapa läslust.

Resultaten av min undersökning visar att det är skillnad mellan flickors och pojkars läsning. Oftast är det flickor som läser mest, vilket kan bero på flera faktorer. En anledning är att flickor har fler läsande förebilder och att många pojkar uppfattar läsning som ovanligt, och de väljer därför bort det. Jag har även upptäckt att läraren inte medvetet arbetar med läslust, och att hennes elever inte upplever att läraren uppmuntrar dem till läsning.

Det är väldigt viktigt att elever har goda läsande förebilder som kan motivera och skapa nyfikenhet till läsning. Även att tidigt börja med läsning i skolan, samt att läraren har god bokenkännedom och kan föra givande boksamtal efter att ha avslutat en bok, är viktigt. Det är betydande att läraren kan övertyga läsovana elever till att läsning är ett nöje, och att läraren hittar rätt bok till rätt elev.

Nyckelord: läslust, litteraturundervisning, skönlitteratur, modersmål, svenska 2, elever med invandrarbakgrund.

## Förord

Det här arbetet handlar om hur en lärare arbetar med att skapa läslust hos sina elever. Anledningen till varför jag har valt detta ämne är för att jag vet hur viktigt det är att få elever och ungdomar att läsa böcker för en god språkutveckling. Läsning är något jag brinner starkt för, men det har inte alltid varit så. Anledningen till att jag inte tyckte om att läsa böcker som ung berodde på flera faktorer, såsom avsaknaden av goda läsande förebilder och mina föräldrars bristande läskultur och engagemang. Jag har inte heller haft kunniga och duktiga lärare som hjälpt mig och fått mig att bli nyfiken på böcker. Jag vill inte att andra elever ska få utstå en lika svag skolgång som jag har haft, endast på grund av att de inte vet vikten av att läsa böcker för språkutvecklingens och allmänbildningens skull.

Det har varit en lång och oerhört spännande resa att skriva den här uppsatsen, genom intervjuer, enkätundersökning och många teorier kring läsning. Det har varit väldigt intressant och lärorikt trots att jag skulle vilja gå djupare in i ämnet som jag har undersökt. Hittills har jag endast skrapat på ytan, till ett stort undersökningsområde.

Jag vill framföra ett tack till min handledare Boel De Geer, som har varit en oerhört bra handledare och som hjälpt mig att strukturera mina tankar och vidareutveckla min idé. Jag vill även tacka min storebror, Mikhael Mikalides, som alltid har funnits för mig och fått mig att börja tycka om att läsa böcker. Detta genom lite påtryckning, men då jag vid den tiden förstod vikten av läsning gav påtryckningen ingen negativ effekt. Jag vill även tacka min svägerska Elin Engström, som ställer upp när det behövs.

Tack!

Michline Mikalides

# Innehåll

ABSTRACT

SAMMANFATTNING

FÖRORD

<b>1 INLEDNING</b> .....	7
<b>1.1 DEFINITIONER</b> .....	8
<b>1.2 BAKGRUND</b> .....	9
<b>1.3 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING</b> .....	10
<b>1.4 METOD OCH MATERIAL</b> .....	11
<b>2 TEORI</b> .....	13
<b>2.1 EN ALLMÄN REPERTOAR</b> .....	13
<i>2.1.1 Möte mellan text och läsare</i> .....	14
<b>2.2 ”LÄSANDETS CIRKEL”</b> .....	15
2.2.1 Att välja.....	15
2.2.2 Att läsa.....	16
2.2.3 Reaktion och respons.....	17
2.2.4 Vuxenstödet.....	18
<b>2.3 MENINGSFULLHET</b> .....	19
2.3.1 Frank Smiths syn på läsning.....	19
2.3.2 Den meningsfulla språkväven.....	20
2.3.3 Läsning, läsglädje och läsande förebilder.....	21
<b>2.4 LÄSMOGNAD</b> .....	22
2.4.1 Läsinlärning och lässtrategier.....	22
2.4.2 Konsten att läsa.....	23
<b>3 RESULTAT</b> .....	24
<b>3.1 FEM INTERVJUER OCH ENKÄTUNDERSÖKNINGEN</b> .....	24
3.1.1 Intervju med läraren Eva.....	25
3.1.2 Intervju med Ibbe.....	28
3.1.3 Intervju med Alex.....	29
3.1.4 Intervju med Fadime.....	31

3.1.5 Intervju med Sara.....	32
3.1.6 Enkätundersökningen i Evas klass år 9.....	33
<b>4 DISKUSSION OCH SLUTSATS.....</b>	<b>35</b>
4.1 FÅNGA ELEVERNAS LÄSINTRESSEN .....	36
4.2 SKAPA MENINGSFULLHET OCH LÄSGLÄDJE .....	38
4.3 ENKÄTUNDERSÖKNINGENS RESULTAT .....	40
4.4 ALLT FÄRRE UNGDOMAR LÄSER IDAG.....	41
4.5 EVAS ARBETSSÄTT OCH METODER .....	42
4.6 DE FYRA INTERVJUADE ELEVERNA .....	43
4.7 EKEBYSKOLAN .....	44
4.8 ATT ARBETA SOM LÄRARE EFTER LÄROPLANEN.....	45
4.9 VIDARE FORSKNING .....	46
<b>5 REFERENSLISTA.....</b>	<b>47</b>
<b>BILAGA I.....</b>	<b>49</b>
<b>BILAGA II.....</b>	<b>51</b>
<b>BILAGA III .....</b>	<b>52</b>
<b>BILAGA IV .....</b>	<b>54</b>

# 1 Inledning

Min skolgång har varit besvärlig och väldigt tidskrävande. Under hela min uppväxt har jag haft det svårt och varit svag i skolämnena till den grad att jag inte förstod varför jag var tvungen att gå i skolan. Det kändes jobbigt och skolan var bara ett stort elände, jag saknade motivation och inspiration. Mina lärare kunde se att jag behövde hjälp, jag försökte men kunde inte själv tillägna mig nya kunskaper. Det jag behövde var en förebild som kunde motivera mig, men jag fick aldrig den hjälp jag behövde just då.

Under hela högstadiet läste jag knappt ut en bok som var obligatorisk att läsa, jag försökte inte ens. Det var för svårt, krångligt och tog för lång tid. Istället frågade jag mina klasskompisar vad böckerna handlade om eller så läste jag recensioner på Internet. Det fanns ingen läslust hos mig och det var alltid tråkiga böcker som läraren valde. Därför har jag nu ett stort intresse av att se hur lärare arbetar med att skapa läslust hos elever som inte är motiverade eller läsvana.

Idag känner jag att min räddning kom alldeles för sent, den kom i slutet på gymnasiet. Räddningen var min storebror och det var han som inspirerade mig till läsningen. Han hittade en författare som passade mig, Henning Mankell, som fortfarande är en av mina stora favoriter, och i och med det väckte han läslusten hos mig. Att jag inte har läst böcker under min uppväxt har gjort det svårt för mig i min skolgång, jag har varit väldigt svag i svenska och det har hämmat mig i mitt skriftspråk. Därför tycker jag att det är oerhört viktigt att man som lärare kan inspirera och motivera elever till varför man ska läsa böcker. Som lärare är det också viktigt att se eleverna och påpeka vikten av att läsa böcker.

Läsning handlar om mycket mer än att bara sätta ihop bokstäver till ord, och att sedan sätta ihop orden till olika meningar och fraser. Det handlar om vilka läsvanor, vilken social- och familjebakgrund eleverna har, hur läraren arbetar med läsning i skolan, om svårigheter av olika slag, samt vilket intresse och nyfikenhet det finns bland eleverna till att läsa böcker. Om man som lärare inte väcker intresset för läsning hos eleverna, är det svårt för de att på egen hand börja läsa böcker och få uppleva den skönlitterära världen. Flera studier poängterar vikten av läsning, som främjar och bidrar till en god språkinläring och språkutveckling. Annica Bergh är en av dem som stödjer denna tes, hon har en lång erfarenhet av specialpedagogik, och menar att om elever regelbundet läser kan skolan främja elevers språk- och läsutveckling.<sup>2</sup>

---

<sup>2</sup> Annica Bergh, *Förebygg, prioritera och skapa läslust*, 2006:70



## **1.1 Definitioner**

Under denna rubrik kommer jag att ta upp centrala begrepp, och hur jag tolkar och använder dessa i min uppsats.

### **Läslust**

För mig betyder läslust att man har lust att läsa böcker både på egen hand och i skolan, och att man upplever läsning som något kul och intressant. Personer som har läslust känner sig inte tvingad till att läsa, utan det gör de av egen vilja och intresse för böcker.

### **Litteraturundervisning**

Med litteraturundervisning menar jag hur läraren väljer och använder sig av litteratur i sin undervisning. Då syftar jag även på hur mycket tid eleverna får till litteraturläsning och vilken typ av litteratur som eleverna får läsa.

### **Skönlitteratur**

Skönlitteratur är fiktiva böcker, alltså inte faktaböcker. Med denna form av litteratur har man, enligt mig, större möjligheter att locka elever till läsning.

### **Modersmål**

Med modersmål menar jag elevernas förstaspråk, det språk som föräldrarna talar. Det finns många elever som inte behärskar sitt modersmål lika bra som de behärskar det svenska språket, samtidigt finns det vissa som behärskar sitt modersmål fullt ut, och de som inte kan det svenska språket riktigt.

### **Tvåspråkighet**

Tvåspråkighet betyder för mig att man behärskar två språk fullt ut både i tal och skrift.

### **Svenska som andraspråk**

Svenska som andraspråk är det skolämnet som tidigare kallades för svenska 2 eller svenska som främmande språk, vilket elever med annat modersmål får undervisning i.

### **Elever med annat modersmål än svenska**

Då jag skriver om elever med annat modersmål än svenska syftar jag på alla som är födda i Sverige, men som har föräldrar som är födda i ett annat land.

### **Elever med invandrarbakgrund**

Elever med invandrarbakgrund är, enligt mig, elever som är födda i Sverige men som har föräldrar som är födda i ett annat land, det vill säga föräldrar som är invandrade.

### **Etniska svenskar**

Med etniskt svenska elever menar jag elever som är födda i Sverige och även har föräldrar och far- och morföräldrar vilka är födda i Sverige.

## **1.2 Bakgrund**

Ekebyskolan ligger i en förort väster om Stockholm. Förorten är ett omtalat område i media och benämns ofta som ett dåligt och kriminellt område. Ekebyskolan är däremot en väldigt positivt omtalad och framgångsrik skola. Skolan är prisbelönad för sina framgångsrika satsningar och lockar många elever från hela Stockholm. Klassen som jag har besökt och utfört enkätundersökningen samt intervjuerna i tillhör en av klasserna som skolledningen har satsat mycket på. Ekebyskolan är en högstadieskola med elever i årskurs 7-9. På skolan går det ca 430 elever, som kommer från över 65 nationaliteter och som talar över 30 språk. Enligt Ekebyskolan fokuserar de mycket på språket för att uppnå goda språkkunskaper och en god kommunikation.

Ekebyskolans rektor är nöjd med de satsningar han har gjort på skolan. Han menar att en bra svenska, som binder människor samman, hemspråket som stöd och en engelska som binder ihop detta på en global nivå, är ett bra tillvägagångssätt. Rektorn hävdar även att de satsningar de gjort på språk har fallit väldigt bra ut.

I Lpo94 (Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet) framgår det tydligt att skolan ska vara en miljö för god utveckling och lärande. Skolan ska sträva efter att ge trygghet, vilja och lust att lära, och därmed skapa de bästa förutsättningar för elevernas bildning, tänkande och deras kunskapsutveckling.<sup>3</sup> Vidare står det att skolan ska skapa nyfikenhet och en lust att lära,

---

<sup>3</sup> Lärarnas Riksförbund. *Läraryboken – Läroplaner, Skollagen, Policydokument*, 2007:16

som ska vara utgångspunkten och grunden till undervisningen.<sup>4</sup> Som lärare inom skolan har man vissa skyldigheter och några av dessa är bland annat ansvaret att stärka elevers vilja att lära och deras tillit till den egna förmågan, samt att stimulera, handleda och ge särskilt stöd för de behövande eleverna med olika eller vissa svårigheter.<sup>5</sup>

Även kursplanen i svenska, som kompletterar Läroplanen, beskriver vikten av litteratur och språket. Språket och litteraturen är viktiga faktorer för elevers identitetsskapande och främjar även elevers förmåga att tala och skriva väl. Kunskap bildas genom språket och därför är det av vikt att alla har språket som grund för detta.

*Skönlitteratur, film och teater bär en del av kulturarvet och förmedlar kunskaper och värderingar. Skolans uppgift är att med utgångspunkt i elevernas egna kulturella skapande och med anknytning till deras läs-, film- och teatererfarenheter låta olika upplevelser, åsikter och värderingar mötas.<sup>6</sup>*

### 1.3 Syfte och frågeställning

Jag vill ge ett perspektiv på hur det kan se ut för elever med olika läsupplevelser och läsbakgrunder. Mitt syfte är att ta reda på hur en lärare arbetar med att skapa läslust bland sina elever, samt hur läraren arbetar för att upprätthålla läsintresset hos eleverna. Jag vill också ta reda på hur eleverna ser på lärarens arbete kring läslust och om de själva har läslust.

Min uppsats har inte för avsikt att ge en generell eller allmän bild av elevers läslust, läsintressen och läsvanor. Jag ska inte heller ge en generell bild av hur svensklärare arbetar med läslust och språkutveckling, däremot ska jag undersöka hur en erfaren svensklärare arbetar och hur hennes elever uppfattar hennes arbetsmetoder.

Enligt den aktuella skolan, där jag har gjort min undersökning, arbetar de målmedvetet med att främja elevernas läs- och språkutveckling, jag vill undersöka hur väl detta stämmer, och hur arbetet fungerar i praktiken. Jag vill undersöka hur en erfaren lärare arbetar aktivt och medvetet för att uppnå skolans uppsatta mål för språkutveckling. Jag förutsätter att en erfaren lärare som har arbetat på skolan under många år, har klara strategier och strävar efter att uppfylla skolans mål, värderingar och kriterier.

---

<sup>4</sup> Lärarnas Riksförbund. *Läraryboken – Läroplaner, Skollagen, Policydokument*, 2007:17

<sup>5</sup> Ibid, sid 21

<sup>6</sup> [www.skolverket.se](http://www.skolverket.se), se kursplanen för svenskämnet

Mina frågeställningar utifrån mitt syfte är följande:

- Hur arbetar en lärare på Ekebyskolan med att skapa läslust bland sina elever med annat modersmål än svenska?
- Hur upplever eleverna själva läslust och hur ser de på lärarens arbete kring detta?

## 1.4 Metod och material

Till min uppsats och undersökning har jag utfört fem empiriska<sup>7</sup> kvalitativa<sup>8</sup> intervjuer, jag har intervjuat en lärare samt fyra av hennes elever. Jag har även gjort en kvalitativ enkätundersökning i den aktuella klassen. En empirisk kvalitativ intervjuundersökning,<sup>9</sup> som jag har gjort, innebär enligt Backman att svaren resulterar i verbala formuleringar, antingen skrivna eller talade. Denna kvalitativa metod använder jag för att få fördjupade svar. Även den empiriska metoden, enligt Jarrick och Josephson, är en metod för att kunna pröva undersökningens användbara teori och relevans.<sup>10</sup>

Läraren som jag intervjuat har arbetat på Ekebyskolan i över 30 år. Jag har intervjuat henne för att ta reda på hur hon arbetar med att skapa läslust hos sina elever, samt om och hur hon håller läslusten vid liv hos de elever som redan har läslust. I valet av intervjuperson har jag varit fördomsfull. Jag valde att intervju en lärare som har arbetat inom yrket länge, därför att jag antog att denna lärare hade klara strategier och arbetade aktivt och medvetet med att skapa läslust. Eftersom hon har arbetat som svensklärare på Ekebyskolan under väldigt många år, en skola som utger sig för att aktivt arbeta med elevers läslust och språkutveckling, stärktes mina antaganden ytterligare.

Jag utförde en enkätundersökning med eleverna i den intervjuade lärarens klass, och gjorde kvalitativa intervjuer med fyra av dem, för att på ett djupare plan ta reda på hur eleverna själva upplever och uppfattar lärarens arbete kring läslust. Jag valde att ha en enkätundersökning utan färdiga svarsalternativ eftersom det skulle begränsa eleverna i deras svar och jag skulle få mindre utförligt material att arbeta med. Jag har använt mig av öppna frågor i enkäten då de ger mer berättande och varierande svar. En nackdel med min

---

<sup>7</sup> Jarrick Arne & Josephson Olle, *Från tanke till text. En språkhandbok för uppsatsskrivande studenter*, 1996:42

<sup>8</sup> Patel Runa & Davidsson Bo, *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*, 2003:77, och Jarl Backman, *Rapporter och uppsatser*, 1998:14

<sup>9</sup> *Ibid*, sid 31

<sup>10</sup> Jarrick Arne & Josephson Olle, *Från tanke till text. En språkhandbok för uppsatsskrivande studenter*, 1996:42

undersökning är att jag inte kan göra en kvantitativ<sup>11</sup> tabell av elevernas svar, vilket jag skulle kunna göra om jag hade valt att använda mig av färdiga svarsalternativ som de kryssar i.

Därmed blir det mer arbete med att bearbeta enkäterna, men även mer givande.

Intervjufrågorna med eleverna skiljer sig från intervjufrågorna som läraren fick besvara. Jag utgick från 19 frågor när jag intervjuade eleverna och 24 frågor när jag intervjuade läraren, frågorna finns bifogade längs bak i uppsatsen.<sup>12</sup> De intervjuade personerna svarade på mina frågor utan att ”sväva ut” från ämnet, vilket gjorde att jag använde mig av all insamlad material och inte uteslöt eller skalade bort något.

Klassen som jag genomförde enkätundersökningen i bestod av elva flickor och åtta pojkar, sammanlagt nitton elever. Fem av pojkarna är födda i Sverige medan tre är födda i länderna Bosnien, Turkiet och Indien. Nio av flickorna är födda i Sverige medan de resterande tre flickorna är födda i Irak, Kenya och Somalia. Alla elevernas föräldrar är födda utomlands. Båda föräldrarna till en av flickorna är födda i Finland, medan en annan flicka hade en förälder som var född i Finland och en som var född i Kenya. Sedan var det en pojke vars båda föräldrar är från Grekland. Resterande elever har föräldrar med rötter i Mellanöstern och i Afrika. Tillsammans härstammar eleverna från Finland, Grekland, Syrien, Libanon, Turkiet, Chile, Irak, Jordanien, Kenya, Indien och Somalia.

För att skydda skolans, lärarens och elevernas identitet, har jag valt att använda mig av signaturer för dessa. Skolan har jag valt att kalla för Ekebyskolan, den intervjuade läraren kallar jag för Eva, och de intervjuade eleverna har fått namnen Ibbe, Alex, Fadime och Sara.

Ibbe är den första av eleverna som jag intervjuade. Han är 15 år gammal och född i Sverige, hans föräldrar är födda i Somalia. Han har somaliska som modersmål och hans föräldrar har inte läst mycket böcker för honom som liten.

Den andra eleven är Alex, som är 16 år gammal och även han född i Sverige. Hans föräldrar är födda i Grekland och han har grekiska som modersmål. Alex mamma har läst mycket böcker för honom under hans uppväxt.

Fadime var den tredje jag intervjuade och hon är 15 år gammal och är född i Sverige, och hennes föräldrar är födda i Turkiet. Hon har turkiska som modersmål och hennes föräldrar har inte läst mycket böcker för henne som liten.

---

<sup>11</sup> Patel Runa & Davidsson Bo, Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning, 2003:109

<sup>12</sup> Se Bilaga I

Sist intervjuade jag Sara som också är 15 år gammal och även hon är född i Sverige. Hennes föräldrar är födda i Syrien respektive Jordanien och hon har arabiska som modersmål. Saras föräldrar har inte heller läst mycket böcker för henne under hennes uppväxt.

Utöver intervjuerna och enkätundersökningen har jag använt mig av litteratur som tar upp teorier kring läsning, och jag ska med hjälp av detta material svara på min frågeställning.

## 2 Teori

Under denna rubrik kommer jag att ta upp teorier och tankar kring läsning, läsutveckling och läslust. Detta för att bättre förstå läsprocesser och betydelsen av läsning och läslust. Jag kommer inte ta upp mina egna åsikter under denna rubrik, utan sparar det till diskussionen.

### 2.1 En allmän repertoar

Gunilla Molloy talar om allmänna repertoarer i sin bok *Att läsa skönlitteratur med tonåringar*. Hon menar att varje gång vi läser en text eller en bok från en annan tid eller kultur, möter vi en kultur med olika föreställningar, uppfattningar och perspektiv som skiljer sig från våra egna. Samma bok eller text kan tolkas och förstås olika beroende på våra allmänna repertoarer och tidigare erfarenheter.<sup>13</sup>

Elevernas repertoarer utgör en uppsättning kulturellt betingade erfarenheter, övertygelser, förväntningar, kunskaper, med mera om bland annat livsföring, kärlek, utbildning, rätt och fel och vad som är gott och ont.<sup>14</sup> Eftersom repertoarerna ser olika ut för alla elever kommer varje elev att läsa en bok utifrån den egna repertoaren, detta leder i sin tur till att alla uppfattar och tolkar en bok olika och individuellt. Elevers uppfattningar och tolkningar kring specifika böcker kan därför skilja sig markant.

Gunilla Molloy hävdar att det inte är samma sak att läsa en text som att kunna begripa och förstå den.<sup>15</sup> Vidare menar hon att när vi läser en text konstruerar vi textens mening och för att den konstruerade meningen ska kunna uppstå måste läsningen vara aktiv skriver hon.<sup>16</sup> De

---

<sup>13</sup> Molloy Gunilla, *Att läsa skönlitteratur med tonåringar*, 2003:52

<sup>14</sup> Ibid, sid 52

<sup>15</sup> Ibid, sid 55

<sup>16</sup> Molly Gunilla, *Reflekterande läsning och skrivning*, 1996:172-173

flesta lär sig läsa, men många har svårt att förstå händelser i en bok. Detta medför att många elever inte gillar att läsa böcker, inte för att de inte kan utan för att de inte förstår innehållet i det de läser. Som lärare bör man då kunna hjälpa eleven med att välja rätt bok till rätt elev och som inte har ett för svårt språk för eleven att uppfatta och begripa, menar Gunilla Molloy.

### 2.1.1 Möte mellan text och läsare

Lars Brink skriver att skönlitteratur ibland ingår i tematiskt upplagda studier, och menar att dessa böcker kan behandla olika ämnen som till exempel historia, miljö, demokrati, kärlek och så vidare. Han menar att skönlitteratur ibland kan förklara dessa fenomen på ett bättre och mer ingående sätt än vad läroböckerna kan.<sup>17</sup> Vidare menar han att den tematiska läsningen av skönlitteratur oftast leder till samtal om böcker, men att dessa samtal främst bottnar i kunskapens inhämtande och inte att i första hand låta litteraturen verka för sin egen menings skull.<sup>18</sup> Oftast är det även läraren som bestämmer vilken del i boken som man ska fokusera på och bearbeta, menar han.

Lars Brink skriver om läsaren som tänkare och hävdar att elever som deltar i boksamtal, oftast anges tre kriterier för vad en bra läsoplevelse är för något. För det första menar han att ungdomar betonar betydelsen av engagemang och identifikation med huvudpersonerna i boken. För det andra kräver ungdomar realism i berättelsen, och för det tredje menar ungdomar att en bra berättelse får dem själva att tänka. Det ska alltså handla om något igenkännande och verkligt.<sup>19</sup>

Ett bra sätt för att ta reda på om en elev har förstått och begripit en bok är genom boksamtal, menar Aidan Chambers.<sup>20</sup> Han skriver också att det är när man samtalar och hör sig själv prata och diskutera, som man får reda på vad man egentligen tänker och tycker. Han anser att boksamtal är den bästa övningen för att lära sig föra givande samtal, både kring böcker och i allmänhet. Genom att hjälpa eleverna att samtala kring sådant de har läst, hjälper vi dem att kunna uttrycka sig om annat i livet skriver Aidan Chambers.

Lars Brink skriver att en bra läsare är en van läsare. Han hävdar att man blir en kompetent läsare genom att läsa mycket och genom att delta i undervisning.<sup>21</sup> Lars Brink menar att

---

<sup>17</sup> Brink Lars, *Om läsande och boksamtal under mellanåren*, 2006:238

<sup>18</sup> Ibid, sid 239

<sup>19</sup> Ibid, sid 248

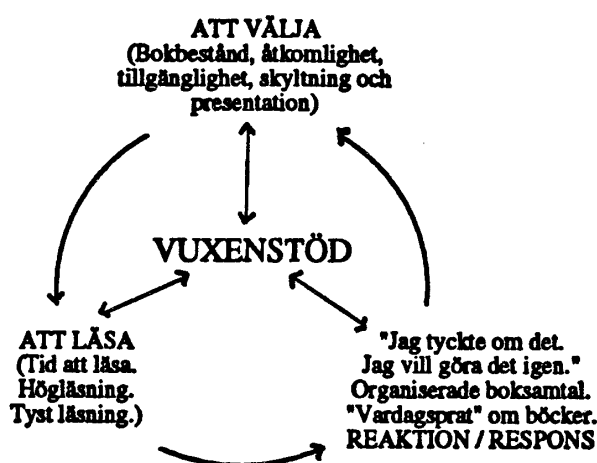
<sup>20</sup> Chambers Aidan, *Böcker inom oss. Om boksamtal*, 1993:10

<sup>21</sup> Brink Lars, *Om läsande och boksamtal under mellanåren*, 2006:251

eleverna måste lära sig att skönlitteratur i allmänhet kräver eftertanke och inte bara att bokstavligt läsa. Läsaren måste kunna fylla i de tomma ställen i texten, där man söker en djupare mening än det bokstavliga.<sup>22</sup> Detta benämner han med att kunna läsa med fördubbling, det vill säga att man både läser bokstavligt och mer djupt tolkande.

## 2.2 ”Läsandets cirkel”

En av Aidan Chambers teorier är Läsandets cirkel som består av olika stadier. Cirkeln tar upp och behandlar stadierna ”att välja”, ”att läsa”, ”reaktion och respons” och ”vuxenstöd”. Han hävdar att varje gång vi läser, företar vi oss en mängd olika saker. Aidan Chambers menar att det ena stadiet leder till det andra, cirkelns rörelser leder oss runt cirkeln och tillbaka till början, sedan går den runt igen. Aidan Chambers Läsandets cirkel<sup>23</sup>:



### 2.2.1 Att välja

Det första stadiet i Läsandets cirkel är, att välja, och handlar om att läsning börjar med ett val. Aidan Chambers menar att varje gång vi läser och väljer en bok bidrar det med ett oändligt antal möjligheter.<sup>24</sup> Han menar att vi i vårt val av böcker påverkas av en mängd olika influenser och att alla våra val av böcker är beroende av vår tillgång till böcker. Om utbudet

<sup>22</sup> Brink Lars, *Om läsande och boksamtal under mellanåren*, 2006:251-252

<sup>23</sup> Chambers Aidan, *Böcker omkring oss. Om läsmiljö*, 1995: 11

<sup>24</sup> Ibid, sid 11



och tillgången på böcker är liten, är chansen mindre att hitta en bok som intresserar. Är tillgången på böcker stor, ökar chansen att hitta en bok som passar. Aidan Chambers hävdar vidare att det även måste finnas böcker av olika slag och kategorier. Han berättar om en händelse när han var nio år gammal<sup>25</sup>:

*När jag var nio år fanns det i vårt klassrum femtio skönlitterära böcker. De förvarades i ett låst skåp som bara öppnades några få minuter varje fredag eftermiddag, då vi blev tillsagda att välja en bok att ta hem över helgen. På måndag morgon lämnade vi igen böckerna och skåpet låstes till nästa fredag. I vårt klassrum fanns det hela veckan tillgång till böcker, men de var inte tillgängliga för oss förrän läraren öppnade skåpet och lät oss ta en.<sup>26</sup>*

Han hävdar att tillgängligheten av böcker är av stor vikt för att vi ska vilja läsa och intressera oss för böcker. Han menar även att våra val av böcker inte endast handlar om att få tag på dem, utan hur böckerna presenteras för eleverna är av yttersta vikt. Aidan Chambers betonar att vi kan bli positivt eller negativt inställda till böcker beroende på hur och var böckerna står uppställda. Han menar att vana läsare är duktiga på att hitta och välja ut det de vill ha. Vidare påpekar han även att någon med mindre bok- och läsvana kan lära sig att själv hitta rätt genom att pröva sig fram tillsammans med en van läsare som man har förtroende för.<sup>27</sup>

### 2.2.2 Att läsa

Aidan Chambers skriver att det är meningslöst att välja en bok att läsa, som man sedan inte läser. Vidare menar han att läsning innebär mycket mer än att bara låta ögonen löpa över bokstäverna och orden.<sup>28</sup> Han betonar att läsandet cirkel visar på att läsandet består av en rad olika aktiviteter, och att kunna avkoda orden i en bok utgör bara en av dessa aktiviteter.<sup>29</sup>

Aidan Chambers hävdar att det bästa sättet att hjälpa en läsare under läsutvecklingen är att bekräfta deras framgångar genom till exempel beröm, när de rör sig runt Läsandets cirkel. Han menar även att skönlitterära böcker tar längre tid att läsa än om man till exempel skulle

---

<sup>25</sup> Chambers Aidan, *Böcker omkring oss. Om läsmiljö*, 1995:11-12

<sup>26</sup> Ibid, sid 12

<sup>27</sup> Ibid, sid 13

<sup>28</sup> Ibid, sid 13

<sup>29</sup> Ibid, sid 14

läsa en tidning eller nyheter. Det tar inte bara längre tid utan det kräver även uppmärksamhet och koncentration. Vidare betonar Aidan Chambers att nöjet med att läsa skönlitteratur ligger i att kunna upptäcka de mönster som boken är invävd i, med mönster menar han bokens handling, personer, idéer, symboliken, språket med mera.<sup>30</sup>

Vidare talar han om hur viktigt vuxenstödet är, när det handlar om att göra läsandet meningsfullt för eleverna. Han menar att processen bygger på positiva upplevelser och att vi regelbundet får ägna oss åt böcker, vilket i slutändan ger positiva resultat. Läsning tar lång tid, men sker bäst på ett ställe där miljön gör det lättare att koncentrera sig. Aktiviteter runtomkring kan vara störande för den som läser. Aidan Chambers påpekar till exempel att det är svårt att koncentrera sig om det finns en TV påslagen i närheten. Därför är det ytterst viktigt att lärarna i skolan och på bibliotek ser till att eleverna får tid att läsa och koncentrera sig, menar han.<sup>31</sup>

### 2.2.3 Reaktion och respons

Aidan Chambers skriver att vi människor inte kan läsa texter eller böcker utan att de orsakar en reaktion av olika slag hos oss. Att läsa skönlitteratur påverkar oss på alla möjliga sätt. Dessa olika reaktioner brukar vi beskriva med ord som nöje, intresse, spänning, fascination, glädje, lust och extas.<sup>32</sup>

Han talar om två viktiga reaktioner som är centrala hos barn som ska bli tänkande läsare. Det första är att när de läst ut en bra bok gärna vill läsa en till liknande bok, för att uppnå samma positiva upplevelse. Därmed tvingas vi att göra ett till bokval och då har vi påbörjat ännu ett varv i Läsandets cirkel. Den andra reaktionen om boken var väldigt bra, är att vi inte kan sluta prata om den. Vi vill dela med oss av våra upplevelser till andra, få dem att uppleva det vi just fått uppleva genom boken. Det handlar även om att vi vill utforska och få respons på våra upplevelser som vi fick av den lästa boken, vad boken betyder för oss och varför den upplevdes så viktig.<sup>33</sup>

Aidan Chambers talar även om två olika former av samtal om och kring böcker. Det ena är informellt vardagsprat och det andra är mer genomtänkta och organiserade samtal, som till exempel diskussioner i klassrummet. Båda dessa former av samtal leder oss tillbaka till

---

<sup>30</sup> Chambers Aidan, *Böcker omkring oss. Om läsmiljö*, 1995:14-15

<sup>31</sup> Ibid, sid 15

<sup>32</sup> Ibid, sid 16

<sup>33</sup> Ibid, sid 16

Läsandets cirkel. Vidare menar han att Läsandets cirkel kan förvandlas till en uppåtgående spiral. Han vill hjälpa människor att bli tänkande läsare, och inte att man läser för att fördriva tiden, utan att läsa böcker med koncentration och eftertanke. Han menar att när vi samtalar om det vi har läst och upplevt, får vi en ingående medvetenhet om vad som händer med oss när vi läser. Detta gör oss mer kritiska och medvetna i våra val av böcker, menar Aidan Chambers.<sup>34</sup>

Utifrån detta tar vi oss loss från en begränsad världsbild där vi inte läser andra böcker än de vi brukar och upptäcker att läsandets värld faktiskt innehåller många spännande kontinenter. Vi lär oss att litteraturens värld är oändlig och kul att utforska. Aidan Chambers betonar även att detta inte är lätt att uppnå, om man inte får hjälp av någon som redan kan det.<sup>35</sup>

## 2.2.4 Vuxenstödet

De hinder som en läsare brottas med under sin utveckling, kan övervinnas om man har en vuxen förebild som man har förtroende för, och som kan vara till stöd vid läsutvecklingen. Aidan Chambers menar att varje läsare som kommer från en icke-läsande och bokfattig kultur vet och känner till detta. Det är anledningen till varför han väljer att placera det vuxna stödet i den Läsande cirkeln mitt. Det vuxna stödet är därmed centralt under en läsares läsutveckling. Han menar vidare att de dubbelriktade pilarna, som finns utplacerade på hans Läsandets cirkel, avser att det inte bara är barnet eller eleven som lär sig av den vuxne, utan att de lär sig av varandra. Han hävdar att det alltid beror på den kunnige vuxna om hur det kommer gå för eleven och dennes vidare läsutveckling.<sup>36</sup>

Sara Gagge säger att det inte är särskilt svårt att övertyga läsovana elever till att läsning är ett nöje. Hon menar att detta blir betydligt lättare då man som lärare har en relation till eleven och vet vad denne tycker om och sedan hitta en bok som passar den specifika eleven. Att hitta rätt bok till rätt elev är av stor vikt. Sara Gagge betonar vidare betydelsen av att ha boken för att kunna hjälpa eleven vidare i byggandet av en grund för vidare läsning av böcker och läsmotivation. Hon menar att vi har ett ansvar att se till att läsovana elever tycker att läsning är roligt, annars är det lätt att de väljer bort läsningen då de tycker att det är svårt, tråkigt eller enformigt.<sup>37</sup>

---

<sup>34</sup> Chambers Aidan, *Böcker omkring oss. Om läsmiljö*, 1995:16-17

<sup>35</sup> Ibid, sid 18

<sup>36</sup> Ibid, sid 18-19

<sup>37</sup> Gagge Sara, *Skolbiblioteket är hjärtat*, 2005:7

Inger Norberg talar om läsningens olika hinder som man måste komma till bukt med. Hon menar att en av förklaringarna till varför ungdomar väljer bort läsning av skönlitteratur är bland annat saknaden av läsande förebilder, föräldrarnas oengagemang i ungdomarnas läsning, samt att deras fritid alltmer är uppbokade av andra aktiviteter och boken har låg status i förhållande till andra medier. Detta menar hon påverkar intresset för läsning väldigt mycket. Vidare hävdar hon att läsning handlar om en sysselsättning som kräver lugn och ro med tillräckligt koncentration, tid och tysta miljöer, detta är något som många ungdomar saknar. Detta leder till att de hellre ägnar sig åt mer lättsmälta fritidsintressen.<sup>38</sup> Hon betonar avsaknaden av framförallt manliga förebilder, men menar även att skolans personal måste på allvar ta på sig rollen som läsande förebilder.<sup>39</sup>

## 2.3 Meningsfullhet

### 2.3.1 Frank Smiths syn på läsning

Enligt Frank Smith är det olika delar av hjärnan som stimuleras vid läsning och inte bara en specifik hjärnhalva. Han hävdar att läsning inte har något med intellektuella processer att göra. Vidare menar Frank Smith att läsning inte bidrar med något nytt för hjärnan än vad den inte redan vet. Det finns inget med läsning som gör att ögon eller hjärnan får arbeta mer ansträngande än när vi till exempel letar efter en sak i ett rum eller att försöka skilja mellan två ansikten.<sup>40</sup>

Frank Smith menar att förståelsen av läsning kräver att man studerar flera faktorer hos eleven, det vill säga att studera elevens lärande både i allmänhet och i synnerlighet.<sup>41</sup> Han menar även att vi måste göra läsning till något meningsfullt och att inget lärande kräver någon belöning, så länge eleverna i fråga förstår relevansen för det som ska läras in.<sup>42</sup> Om elever anser att till exempel läsning inte är något meningsfullt är det självklart att de inte heller vill lära sig läsa eller fortsätta läsa skönlitteratur. När det gäller belöning för att motivera någon till läsning eller lärande i övrigt, menar Frank Smith att belöningen av läsningen i sig är

---

<sup>38</sup> Norberg Inger, *Pojkars och flickors läsning*, 2003:61

<sup>39</sup> Norberg Inger, *Läsande förebilder*, 2003:81

<sup>40</sup> Smith Frank, *Läsning*, 1997:9-10

<sup>41</sup> Ibid, sid 10

<sup>42</sup> Ibid, sid 125

tillfredsställande. Däremot behöver man inte använda sig av belöning om eleverna har insett att läsning är en belöning i sig, att vilja läsa och att få bekräftelse på att man kan läsa. Det är självuppfyllande när man känner att man har erövrat en kunskap eller känner att man kan något.

Detta blir i sin tur det meningsfulla läsandet. Läsandet blir meningsfullt då man uppnår något genom att läsa och man känner att det är tillfredsställande. Det är alltid en belöning att känna att man kan och uppnår någonting som till exempel att kunna läsa och förstå innehållet i en bok, och han menar att allt lärande bottenar i förståelse. Frank Smith menar därmed att vi lär oss hela tiden förutom då situationer skapar förvirring, eftersom förvirring omöjliggör förståelse.<sup>43</sup>

Man ska läsa skönlitteratur av lust hävdar Inger Norberg. Det är lättare att förstå andra människors tankar och handlingar genom skönlitteratur. Har eleverna inte ord för sina egna tankar och känslor kan eleverna hitta de rätta orden i litteraturen. Skönlitteratur är det medium som bäst stödjer språkutvecklingen och känslan för språket genom egna reflektioner och bearbetning av texter kan språkinläringen stärkas.<sup>44</sup> Skönlitteratur kan inverka både socialt och emotionellt, menar Inger Norberg. Skönlitteraturen kan förstärka elevernas jagbild, identitet och självkänsla, vilket kan fungera som hjälp vid svåra situationer.

### **2.3.2 Den meningsfulla språkväven**

Enligt Rigmor Lindö ska en bra bok kunna fånga läsaren, den ska ge lustfyllda upplevelser och kunskap, den ska även innehålla estetiska kvaliteter såsom att aktivera elevens fantasi och stimulera ordförråd och språkliga begrepp.<sup>45</sup>

Rigmor Lindö skriver att man med hjälp av bland annat högläsning, gemensam läsning och tystläsning kan gynna de elever med läs- och skrivsvårigheter och samtidigt stärka resten av elevernas språkutveckling. Hon menar även att elever med svårigheter oftast är elever med ett annat hemspråk och barn från icke läs- eller språkstimulerande hemmiljöer. En del elever har dåliga erfarenheter och upplevelser av läsning. Därför menar Rigmor Lindö att en utgångspunkt för att bearbeta läsoplevelser är genom dialogen, och att man lyssnar på

---

<sup>43</sup> Smith Frank, *Läsning*, 1997:126

<sup>44</sup> Norberg Inger, *Pojkars och flickors läsning*, 2003:62

<sup>45</sup> Lindö Rigmor, *Den meningsfulla språkväven*, 2005:14

varandra, samt delar med sig av sina personliga tankar kring en gemensam text.<sup>46</sup> Rigmor Lindö är övertygad om att berättande, högläsning och ett uppföljande samtal har ett stort värde för elevernas fortsatta läsutveckling, men detta är nödvändigt att arbeta med under hela skoltiden för att visa på goda resultat.<sup>47</sup>

Även Annica Bergh menar att läsningen kan bli en meningsfull aktivitet.<sup>48</sup> Hon tycker att elevernas ordförråd utvecklas hela tiden, och att både föräldrar och lärare har en betydelsefull roll i elevernas utveckling av ordförrådet och i deras läsutveckling. Annica Bergh menar att lärare kan utveckla elevernas ordförråd och förbättra deras läsförståelse genom bland annat högläsning och med boksamtal. Vidare menar hon att man, innan man ska läsa en bok högt för eleverna, ska samtala om vad boken ska handla om, vilket medför att deras förförståelse för texten berikas och utökas. Vidare menar hon också att man ska föra ett boksamtal om bokens innehåll och koppla det till elevernas egna erfarenheter.

### 2.3.3 Läsning, läsglädje och läsande förebilder

Både Anna-Lena Värmon och Sara Gagge<sup>49</sup> menar att läsning handlar om att skapa läsglädje, men att det även handlar om att kunna upprätthålla läsglädjen och ständigt hålla den vid liv. Håller man inte läslusten vid liv kan särskilt elever med svårigheter och ointresse förlora motivationen och intresset för läsning hävdar Anna-Lena Värmon.<sup>50</sup> Hon menar vidare att det är av stor vikt att hitta intressanta böcker som fångar elevernas intresse. För henne går det lika bra att elever läser tecknade serietidningar, om det skulle hjälpa dem att komma igång med skönlitterära böcker. Det handlar om att välja rätt litteratur på elevernas egen nivå, menar hon. Vidare menar Anna-Lena Värmon att föräldrarna har en stor betydelse för barnens läslust och intresse. Genom att föräldrarna läser högt för sina barn, bidrar dem med en positiv attityd gentemot läsning, som av barnen då uppfattas som något roligt och positivt.<sup>51</sup>

Inger Norberg hävdar att det skiljer sig mellan flickors och pojkars läsning och menar att den avgörande skillnaden är att flickor läser mer, bland annat för att de har fler läsande förebilder än vad pojkar har. Detta menar hon kan medföra att pojkar uppfattar läsning som något omanligt och då väljer de bort läsningen. Vidare hävdar hon att flickor även läser ur ett

---

<sup>46</sup> Ibid, sid 16

<sup>47</sup> Ibid, sid 50

<sup>48</sup> Bergh Annica, *Förebygg, prioritera och skapa läslust*, 2006:74

<sup>49</sup> Gagge Sara, *Skolbiblioteket är hjärtat*, 2005:7

<sup>50</sup> Värmon Anna-Lena, *Att förmedla kunskap*, 2006:57

<sup>51</sup> Ibid, sid 64

bredare sortiment av böcker, och att det är lättare för flickor att läsa och ta till sig pojkböcker än vad det är för pojkar att läsa flickböcker.<sup>52</sup> Det som är gemensamt för både flickor och pojkar är att de läser allt färre böcker idag. För att komma till bukt med detta problem menar Inger Norberg, att det av skolan krävs en helhjärtad satsning på elevers läsning av skönlitteratur genom att bearbeta det lästa i form av olika metoder, som till exempel boksamtal eller skrivning.<sup>53</sup> Denna resurs och insats måste sättas in tidigt i elevernas skolgång eftersom läsvanor grundar sig tidigt. Därmed påvisar också skolan att läsning är viktigt, glädjeberikande, språkutvecklande och lärorikt, och främjar för elevernas fortsatta läsvanor.

## 2.4 Läsmognad

### 2.4.1 Läsinlärning och lässtrategier

En del elever älskar att läsa medan andra inte tycker om det menar Lars Melin och Maud Delberger. Var, hur eller av vem man börjar lära sig att läsa spelar ingen roll. En ytterst viktig faktor i läsinlärningen är att man har en relation till den man ska lära att läsa. Alla elever lär sig inte läsa vid samma ålder, utan det är väldigt individuellt. Elever lär sig att läsa vid olika tidpunkter och utvecklingsstadier.<sup>54</sup> Det spelar ingen roll vem som har öppnat upp dörrarna till den litterära världen och för läsinlärningen, och det är elevens eget ansvar om man vill göra något av det. I slutändan är det ändå upp till eleven om denne väljer att fortsätta läsa eller inte. En läsprocess sätts igång, men det är fortfarande elevens nyfikenhet för läsning som bidrar till en fortsatt läsning. För en del elever behövs det mer hjälp för att fortsätta läsprocessen och både lärare, föräldrar och anhöriga kan ge stöd och uppmuntra eleverna till en fortsatt läsmotivation.<sup>55</sup>

Elever behöver hjälp av olika personer vid olika stadier, det räcker inte att hävda att elever lär sig att läsa i skolan och enbart av deras lärare. Man kan behöva hjälp och inspiration av en familjemedlem, ett syskon eller en bekant för att väcka intresset för läsning och en viljan att lära sig mer.<sup>56</sup>

---

<sup>52</sup> Norberg Inger, *Pojkars och flickors läsning*, 2003:63

<sup>53</sup> Norberg Inger, *Pojkars och flickors läsning*, 2003:63-64

<sup>54</sup> Melin Lars och Delberger Maud, *Lisa lär sig läsa – läsinlärning och lässtrategier*, 1996: 8-9

<sup>55</sup> Ibid, sid 9

<sup>56</sup> Ibid, sid 11

## 2.4.2 Konsten att läsa

Ingvar Lundgren pratar om att lärare och pedagoger borde undervisa i läsning, eftersom många elever har svårigheter med att aktivt, självständigt och konstruktivt läsa en text.<sup>57</sup> Han menar att många smarta elever har kommit på olika strategier i skolan för att undvika att visa sina brister när det gäller läsning. Detta gör dem genom att bland annat vara bråkiga och störande, inte ha med sig material och böcker och undvika ögonkontakt med läraren, vilket gör att eleven undgår lärarens uppmärksamhet. Lärare vänder sig sällan till dessa elever menar Ingvar Lundgren. Vi lärare måste hjälpa dessa elever att bryta den onda och negativa cirkeln som omger dem.<sup>58</sup>

De olika svårigheterna som elever kan ha bottnar ibland annat i social-, kulturell- och språklig bakgrund samt mognad, processkapacitet och intellektuell vana. Han menar att det är många faktorer och anledningar som ger elever olika förutsättningar för att de ska kunna ta till sig skönlitteratur och dess kunskap och göra den till sin egen. Att barn har lässvårigheter kan bero på flera olika faktorer, som ingen kan stå till svars för och man kan inte döma någon efter det, lässvårigheterna ligger på olika nivåer.<sup>59</sup>

Läsning är inte oansträngande, det kostar alltid någonting att läsa, det kan vara svårt, tidskrävande och energikrävande. Detta kan bidra till att man hellre vill göra något annat som är mindre krävande, som till exempel att titta på tv. När man läser måste man vara uppmärksam och koncentrerad under en längre tid. Man måste traggla sig genom långa och komplicerade ord och meningar, detta kan vara svårt och jobbigt för läsovana och ointresserade elever. Men vi får inte glömma att en text också ger eleverna ett stort utbyte i form av att elev känner stolthet och glädje över att ha tagit sig igenom och förstått texten.<sup>60</sup> När man är intresserad av något och får reda på något om detta som man tidigare inte visste stillas nyfikenheten skriver Ingvar Lundberg.

Han menar att vi människor i grunden är meningssökande- och meningsskapande varelser, och att vi vill kunna se sammanhang och förstå hur saker hänger ihop.<sup>61</sup> Vidare menar han att en del elever är på väg att ge upp efter upprepade misslyckanden och de känner att det inte längre lönar sig att anstränga sig. Därmed menar Ingvar Lundberg att det finns en fråga som är avgörande för elevers fortsatta läsning, och det är hur vi lärare väljer att skapa

---

<sup>57</sup> Lundberg Ingvar, *Konsten att läsa*, 2006:9

<sup>58</sup> Ibid, sid 10

<sup>59</sup> Ibid, sid 11

<sup>60</sup> Ibid, sid 17

<sup>61</sup> Ibid, sid 17-18



lässituationer för eleverna för att de ska känna att det är rimligt att anstränga sig, och inte tycker att det kostar för mycket.<sup>62</sup>

Inger Norberg hävdar även att en del av anledningen till att många ungdomar väljer bort läsning av skönlitteratur är på grund av att de inte förstår vad de läser. Hon menar att ungdomarna inte kan läsa mellan raderna, att de inte förstår liknelser eller abstrakta begrepp, symbolik, satir eller ironi.<sup>63</sup> Därför tycker hon att det är skolans viktigaste uppgift att hjälpa eleverna i deras läsutveckling så att de kan tillägna sig skönlitteraturen.<sup>64</sup>

### 3 Resultat

Jag har intervjuat läraren Eva, utfört en enkätundersökning i hennes klass i årskurs 9, samt intervjuat fyra elever ur klassen. Under denna rubrik kommer jag att ta upp resultaten av dessa, utan att framföra mina egna åsikter. Under mina intervjuer har jag utgått från mina frågeställningar: *Hur arbetar en lärare på Ekebyskolan med att skapa läslust bland sina elever med annat modersmål än svenska? Hur upplever eleverna själva läslust och hur ser de på lärarens arbete kring detta?*

#### 3.1 Fem intervjuer och enkätundersökningen

Ekebyskolans rektor hävdar att god hälsa förvaltar kunskap, vilket är en av hans grundstenar. Han menar också att ju bättre kontakten är mellan skolan, lärare, personal, elever och föräldrar, desto större är möjligheterna till en bra och utvecklad kunskapsinläring. Han talar om en helhetssyn på elever och deras lärande, och menar att elevernas kunskaper och färdigheter byggs bit för bit, från förskolan tills att de går ut grundskolan.

---

<sup>62</sup> Lundberg Ingvar, *Konsten att läsa*, 2006:18

<sup>63</sup> Norberg Inger, *Pojkars och flickors läsning*, 2003:61

<sup>64</sup> Ibid, sid 62

### 3.1.1 Intervju med läraren Eva

Eva har arbetat som lärare på Ekebyskolan sedan år 1971, och är en av de mest erfarna lärarna på skolan. I min intervju med henne har jag utgått från 24 frågor som finns bifogande sist i uppsatsen. När jag frågade Eva vad läslust betydde för henne menade hon att det är när eleverna vill läsa, tycker att det är roligt att läsa, samt att eleverna är intresserade av böcker.

För att man ska bli en duktig läsare måste man, enligt Eva, ha läst väldigt mycket sedan lågstadiet. Hon refererar till olika läsprojekt som skolan anordnat, där de elever som ingick i projektet idag inte har några svårigheter med att läsa, de är väldigt duktiga läsare och de tycker om att läsa, hävdar Eva.

Hon använder sig inte mycket av läroböcker i sin undervisning, och säger att både hon och skolan i övrigt inte använder läroböcker, istället använder hon mer skönlitteratur i sin undervisning. Läroböcker används istället som referenslitteratur. Hon utgår inte från en specifik bok i svenskundervisningen utan arbetar mer i teman med olika arbeten. Eva menar att hon själv vet vilka böcker hon tycker är bra att använda i sin undervisning.

Eva berättar att många av eleverna i klassen har svårigheter med språket och läsningen och att de till exempel inte skulle kunna läsa en klassiker som Hjalmar Bergmans *Markurells i Wadköping* eftersom den har ett alldeles för svårt och avancerat språk. Eftersom Ekebyskolan inte använder sig av en litteraturkanon är det upp till Eva själv att bestämma vilken litteratur som eleverna ska läsa.

Hennes elever läser böcker och litteratur ofta på lektionstid, men det går i perioder, säger Eva. Eleverna läser inte mycket hemma, därför vill hon att de ska få läsa i skolan. Om det tar för lång tid att läsa ut en gemensam bok kan eleverna få i uppgift att läsa ut den hemma. Just nu arbetar klassen med ett drogtema och då får eleverna läsa en bok om droger. När de arbetar med teman väljer Eva en bok som eleverna gemensamt ska läsa, sedan får de elever som vill ha ett högre betyg välja ytterligare en eller flera böcker själva.

Eva följer upp den lästa litteraturen genom att alltid bearbeta boken efter att eleverna har läst ut den. Detta gör hon genom att de i klassen diskuterar boken, delvis för att hon ska kunna se att alla har läst, men även för att hon ska se om eleverna har förstått boken (att språket inte varit för svårt). Sedan väljer Eva ut en del i boken eller några huvudaktörer som är värda att diskutera kring och skriver några frågor på en A4, som eleverna sedan ska besvara och göra till en uppsats.<sup>65</sup>

---

<sup>65</sup> Se Bilaga II

När vi samtalade om hur hon arbetar med att skapa läslust hos eleverna, svarade hon att hon inte visste. Eva är medveten om och påpekar att alla böcker som eleverna ska läsa, till de olika teman, inte alltid är så roliga. Det är svårt, säger hon, och menar att eleverna hellre vill se en film än att läsa en bok. Vidare säger hon att det även finns de elever som alltid läser. Men de flesta eleverna läser de obligatoriska böckerna utan några större problem eller ”onödigt tjafs”.

Eva kan inte arbeta på ett annorlunda sätt när det gäller elever med annat modersmål än svenska, enligt henne själv, och klassen består endast av elever med invandrabakgrund eller av invandrare. Hon utgår från elevernas bakgrund, förmågor och kunskaper när hon planerar och lägger upp sitt arbete inför undervisningen. Det alltid svårt att planera då det bland annat finns en flicka i klassen som precis har kommit till Sverige och fick börja i en vanlig klass direkt, säger Eva. Alla förberedelseklasserna har tagits bort, de nyanlända får gå i samma klass som de infödda svenska eleverna, och alla elever får betyg i Svenska som andraspråk istället för i ämnet Svenska.

Det är Eva själv och ingen annan, varken innan- eller utanför klassrummet, som bestämmer vad eleverna ska läsa. Hon brukar försöka koppla till det eleverna läser i andra ämnen genom att ge eleverna böcker som handlar om ungefär samma sak. Inom SO, NO och Svenska arbetar de till exempel med samma område men ur olika perspektiv och synvinklar, så att det bli övergripande och sammanhängande för eleverna. Det blir lättare för eleverna att förstå helheten och sammanhanget då, säger hon.

Eva bestämmer vilken bok som ska vara obligatorisk och gemensam för hela klassen att läsa. Därutöver tycker hon att det ska vara demokratiskt, och vill att eleverna ska vara delaktiga och få vara med att bestämma vilka böcker som ska läsas. Därför får de även välja en egen bok att läsa, om de vill eller om de är ute efter ett högre betyg i ämnet svenska. Eva styr inte elevernas val av böcker när det gäller i det fria valet, så länge de håller sig inom ramen för temat. Ibland kan Eva ge råd och tips om hon till exempel ser att en elev har valt en alldeles för svår bok, eller om en lat elev har valt en väldigt lättläst bok. Hon ger eleverna tips och råd ur språkliga aspekter, menar hon.

Eva arbetar inte på ett specifikt sätt när det gäller elever som är ointresserade av att läsa böcker, samtliga elever är tvungna att läsa den obligatoriska boken, oavsett om de vill det eller inte. De behöver inte tycka att boken är bra men de måste läsa den, menar hon. När de har läst ut boken får de berätta varför de inte tyckte om boken, på detta vis lär sig eleverna att motivera sin ståndpunkt och varför de tycker och tänker som de gör. Eva menar också att en del böcker kan vara jobbiga för eleverna i början, men att de senare kan komma in i boken,

ändra sin åsikt och börja tycka att boken är bra. Det handlar om att ge boken en chans, men sedan finns det även tråkiga böcker som ändå är nyttiga att läsa.

Eva arbetar inte med någon specifik metod för att väcka elevernas intresse för läsning, hon gör bara det hon gör och eleverna lyssnar på henne, säger hon. De är tillräckligt gamla för att lyssna på henne och göra som hon säger, menar Eva. Hon tycker att det är viktigt att elever har läslust för att fortsätta läsa i framtiden och då tycka att det är kul. Eva säger att man alltid måste hålla läslusten vid liv, annars är det lätt att det slutar med att eleverna sitter framför tv:n istället.

Eva hävdar bestämt att hon tror att elevernas sociala bakgrund kan påverka deras läslust. Om man är van vid att läsa hemifrån, så fortsätter man att göra det i skolan också, menar hon. Kommer man från en högutbildad läskultur där läsning har hög status, lär sig eleverna att det är viktigt att läsa böcker och varför man ska läsa. Kommer man däremot från en lågutbildad familj, där läsandet inte ges hög status, är det svårare för eleven att förstå varför det är viktigt att läsa böcker. Eva menar att det speglar sig på barnen, hon märker om en elev kommer från en läskultur, där läsningen har en hög status, eller inte.

Eva påpekar att hon använder sig rätt mycket av skolbiblioteket. Böckerna som de har i klassuppsättningen har hon lånat från biblioteket. Hon brukar prata mycket om biblioteket med eleverna för att väcka deras läslust och för att få eleverna att vilja besöka biblioteket mer. Eva hävdar att skolan använder sig mycket av biblioteket och att det är en viktig del av verksamheten.

Visst ser jag en tydlig skillnad på flickornas och pojkarnas läsvanor, säger hon. Flickorna läser mycket mer än pojkarna, vilket hon menar kan bero på många olika saker. Bland annat att pojkarna ofta är vara mer intresserade av annat, som till exempel datorer och spel, men det kanske även handlar om gruppsytryck och att de kan bli retade om de skulle tycka om att läsa böcker. Det kan bero på flera olika och individuella orsaker till varför flickorna läser mer än pojkarna.

Eva tror starkt på att högläsning kan främja elevernas läslust. Trots att eleverna går i årskurs 9 tycker de flesta att det ibland kan vara skönt med högläsning. De påverkas mycket av det, och de tycker att det både är skönt och roligt att bara få lyssna och ta det lugnt ett tag. Hon tror inte att eleverna kan bli för gamla för högläsning.

Jag läser själv alltid böcker, men då läser jag främst deckare, menar Eva. Hon brukar inte läsa barn- och ungdomsböcker, förutom de böckerna som eleverna i klassen ska få läsa gemensamt, men hon läser om böckerna varje år om det behövs.

Hon ställer sig frågande till att engagera föräldrarna i elevernas läsning. Eva vet inte riktigt om man kan engagera föräldrarna i elevernas läsning när eleverna går sista året på högstadiet. Det handlar även om föräldrarnas kunskaper i svenska, menar hon, en del har svårt med språket vilket gör det svårare för eleverna. På låg- och mellanstadiet tar de däremot upp om vissa elever behöver föräldrarnas hjälp med att komma igång med läsningen, men det är svårt säger Eva, och menar att en del föräldrar inte är kapabla till att hjälpa sina barn med deras läsning på grund av egna språksvårigheter.

### **3.1.2 Intervju med Ibbe**

Ibbe tycker inte om att läsa böcker, men ska han läsa vill han att böckerna ska handla om livet och om verkligheten. Om han ska läsa böcker som är påhittade måste böckerna vara spännande, annars är det bara filmer som är spännande säger han. Ibbe började läsa böcker för ungefär tre år sedan (i årskurs 7) och menar att det var då som han började läsa böcker i skolan och förstod dem. Han insåg då att det fanns en litteraturvärld, med böcker som han kan läsa.

Ibbe hävdar att han inte har mycket tid till att läsa böcker på sin fritid, eftersom han har mycket träning efter skolan och när han kommer hem är han för trött för att orka läsa. På sommaren kan han ibland läsa ut en bok, säger han, så länge den är bra och rolig, men han poängterar att det är bara om han har tråkigt och inte har något annat att göra. Vidare säger han att de inte läser mycket böcker i ämnet svenska i skolan, men att han hittills har läst ut tre böcker sedan skolstarten. Ibbe poängterar att de pratar och skriver mycket om böckerna som de har avslutat.

Han läser inga böcker alls hemma, utan föredrar att titta på film och tv, och menar att man inte behöver anstränga sig lika mycket då. Om han skulle läsa något ska det helst vara böcker som handlar om livet och om verkligheten. Böcker som man kan känna igen sig i och kunna identifiera sig med, säger han. Ibbe menar att han lär sig saker när han läser, men inte så mycket. Han lär sig nya ord till exempel och han har inga problem med att förstå språket och det han läser hävdar han.

Däremot tycker han inte att det är viktigt att läsa böcker. Han har hört att många tycker och säger att det är viktigt att läsa böcker, men han kan själv inte förstå varför det är så viktigt som alla säger. Han tycker att det bara är tråkiga böcker som de måste läsa i skolan, aldrig några roliga. Ibbe betonar än en gång att en bra bok handlar om livet, hur man lever, och

menar att man ska kunna identifiera sig med och känna igen sig i boken och handlingen, då är det en bra bok som han skulle kunna läsa självmant.

Ordet läslust definierar han med att man ”har lust att läsa”, han hävdar bestämt att det är viktigt att ha läslust för att vilja läsa böcker. Ibbe menar att det inte är någon idé att läsa en bok om man inte har läslust. Han anser inte att hans lärare Eva gör något speciellt för att uppmuntra honom till att läsa. Vi får bara en bok och ett datum då boken ska vara utläst, säger han. Läraren berättar kort om vad boken handlar om, men han uppfattar inte att läraren försöker uppmuntra eller väcka elevernas intresse för boken på något vis.

Ibbe har ändå en favorit bok, som heter *Jävla svartskalle* av Khalid Hussein. Boken handlar om en kille som blir utstött ur samhället, en kille som ingen vill vara med eller hjälpa. Han har även läst dåliga böcker men säger att han inte vet vilken bok som är den sämsta han har läst, eftersom det är flera sådana. Han menar att alla skolans böcker alltid är dåliga och att han inte ens minns titlarna på böckerna som han har läst. Ibbe tycker att de böcker som han själv väljer alltid är bra, men att det inte är ofta som de själva får välja böcker att läsa i skolan.

Han har börjat läsa flera böcker som han sedan lagt ifrån sig och inte avslutat, och menar att anledningen till detta antingen var på grund av att boken var dålig eller att han inte hade tid att avsluta dem. När de har läst ut en bok i skolan brukar de ibland skriva bok recensioner, och de diskuterar även böckerna efter varje avslutat kapitel, säger han. När boken är helt avslutad har de en diskussion i hela klassen och därefter får de en uppgift med viktiga punkter som de ska besvara, vilket ska bli till en mindre uppsats.<sup>66</sup>

Ibbe tycker att det är bra att ha ett skolbibliotek eftersom han kan gå dit och låna böcker som han själv är intresserad av. Han besöker inte ofta biblioteket frivilligt, bara när han ska låna en bok efter lärarens tillsägelser.

### **3.1.3 Intervju med Alex**

Alex menar att hans intresse för böcker beror på om böckerna är bra eller inte. Han säger att det är ungdomsböcker, samt böcker som handlar om livet och som kan hjälpa honom med olika problem, som intresserar honom. Böcker som han kan känna igen sig i och som speglar verkligheten är böcker som väcker hans intresse till läsning, säger Alex. Han började läsa

---

<sup>66</sup> Se Bilaga II

böcker i årskurs 6 men menar att han lärde sig att läsa hyfsat bra mellan årskurs två och tre på mellanstadiet.

Han säger att han läser böcker hemma men att det blir mer sällan än i skolan. Hemma gör han läxor, men får han till uppgift att läsa ut en bok hemma så gör han det, säger han. Alex hävdar också att de inte läser mycket i svenskundervisningen. Oftast arbetar de med andra saker i olika projekt säger han.

Vidare hävdar han bestämt att han tycker att han lär sig mycket saker av att läsa böcker, även om han inte läser så mycket. Han lär sig nya ord som han kan använda i vardagslivet. Vidare menar han att det är väldigt viktigt att läsa böcker. Jag blir alltid bättre på språket, oavsett om jag läser en bok på svenska eller grekiska, så blir jag bättre på det språket säger han. Alex menar även att genom att läsa kan han till exempel lära sig att förstå livet. En bra bok som ger goda råd och tips om hur det är att leva, när han själv har liknande problem som skildras i boken, då kan han lära sig att hantera problemet, det tycker han är bra.

Alex definierar ordet läslust till att ”ha lust att läsa” och att man vill läsa. Han menar att om man fastnar för en bok har man läslust. Alex tycker även att man måste ha läslust för att vilja läsa böcker. Om man inte är intresserad av en bok så lär man sig inte mycket av att läsa boken, säger han. Vidare hävdar han att Eva uppmuntrar honom till att läsa genom att hon brukar förklara varför han ska läsa böcker, varför det är viktigt och att man förbättrar sitt språk genom läsning.

En av hans favorit böcker är *Pappa polis* av Laura Trenter, boken läste eleverna tillsammans i klassen, den var väldigt spännande och han fastnade för boken säger han. Han har även stött på flera dåliga böcker, som till exempel *Malins kung Gurra* av Peter Pohl. Alex, liksom Ibbe, har erfarenhet av att ha börjat läsa en bok som han sedan inte har avslutat. Det hände i skolan då klassen hade fått en gemensam bok som de skulle läsa. Efter att ha läst lite i boken kände han att den var ointressant och inte hade någon mening, därför läste han inte ut boken säger han. Däremot hävdar han att de diskuterar böckerna mycket efter att eleverna har avslutat dem. Efter diskussionerna får de skriva en bok recension utifrån lärarens direktions säger han.<sup>67</sup>

Alex tycker att det är bra att det finns ett skolbibliotek på skolan, men kanske inte för att låna böcker. Han menar att det är bra då han vill ta det lugnt, eller sitta och plugga, men även för att kunna hitta information inom ett ämne. Alex besöker inte biblioteket så ofta, bara när

---

<sup>67</sup> Se Bilaga II

han har uppgifter att göra, eftersom han är ointresserad och även för att han anser att bibliotekarien är otrevlig.

### 3.1.4 Intervju med Fadime

Fadime tycker om att läsa böcker och hon började läsa i årskurs 4, hon brukar även läsa innan hon lägger sig eller när hon har tråkigt. Fadime tycker inte att de läser mycket i skolan om de inte har en temavecka eller om de ska läsa en bok i klassen, däremot läser hon böcker hemma nästan varje dag. Hon läser helst tonårsböcker, kärleksböcker och böcker om vänskap och problem. Fadime är väldigt läsintresserad och läser mycket, men vet inte riktigt om hon lär sig något av att läsa böcker, men det utvecklar språket säger hon.

Hon betonar att det är viktigt att läsa böcker eftersom man utvecklar språket och lär sig säger hon. Enligt henne är bra böcker ungdomsböcker, spännande böcker och böcker som man kan känna igen sig i och identifiera sig med, och som har med verkligheten att göra.

Ordet läslust handlar för henne om att ha lust att läsa, Fadime anser även att det är viktigt att ha läslust för att vilja läsa böcker. Har hon ingen läslust är det inte kul att läsa böcker och i så fall förstår hon inte heller innehållet, säger hon.

Vidare påstår hon att hennes lärare inte anstränger sig mycket för att uppmuntra henne till att läsa, detta menar hon inte är något problem då hon själv är intresserad av att läsa. Hon menar att om eleverna i klassen ska läsa en gemensam bok gör eleverna det oavsett om de vill det eller inte, eftersom de vet att de måste.

Fadime har många favoritböcker bland de böcker som hon har läst. Bland annat är böckerna *I taket lyser stjärnorna* av Johanna Thydell, och *Shoo bre* av Douglas Foley, två av hennes favoritböcker. Hon har även läst mindre bra böcker men minns inte titlarna till dem eftersom hon menar att de var tråkiga. Även hon har varit med om att börja läsa på en bok som hon inte har avslutat på grund av att den inte tilltalade henne säger hon. Fadime menar att en bok måste ha en bra inledning annars lägger hon den ifrån sig, men det händer inte ofta säger hon.

När de har läst ut en bok i skolan brukar de ha en redovisning eller skriva en bokrecension säger hon. Sedan poängterar hon att de inte ofta diskuterar böckerna, och att de tidigare hade fler redovisningar, men nu får de istället frågor om boken som de ska besvara och skriva till en uppsats.<sup>68</sup>

---

<sup>68</sup> Se Bilaga II



Fadime anser att det är bra att det finns ett skolbibliotek på skolan, men hon tycker inte att biblioteket har öppnet så ofta. Det är öppet ibland säger hon, och hon menar att biblioteket inte har många tilltalande böcker som väcker hennes intresse eller nyfikenhet, eller så är de bra böckerna utlånade. Fadime besöker biblioteket ibland och hon går dit främst när hon inte har någon bok hemma att läsa.

### 3.1.5 Intervju med Sara

Sara tycker om att läsa böcker och säger att hon började läsa då hon var mellan 5-6 år. Hon läser både hemma och i skolan men det blir främst i skolan säger hon, och menar att de läser ut tre böcker per termin. Sara läser böcker hemma beroende på hur mycket tid hon har och hur mycket läxor de har från skolan. När hon läser är det olika sorters böcker som gäller, allt från ungdomsböcker till vuxenböcker, men hon poängterar att böcker hon läser måste vara spännande och roliga. Hon tror bestämt att hon lär sig mycket av att läsa böcker. Sara säger att, genom till exempel kärleksböcker kan hon känna igen sig och skapa sin egen hållning och identitet, och med faktaböcker får hon mer kunskap om saker och ting. Sara menar också att läsning är viktigt eftersom hon utvecklar språket och hon lär sig bland annat om hur ungdomar tänker och tycker.

Hon anser att bra böcker ska innehålla bra och positiva egenskaper, och de ska inte vara tråkiga böcker. För henne handlar läslust om hur mycket man orkar läsa. Vidare menar hon att det är viktigt att ha läslust för att vilja läsa böcker och säger att om man vill läsa ut en bok måste man läsa många sidor (varje gång man ska läsa i boken) och då behöver man ha läslust.

Sara anser att Eva uppmuntrar eleverna till att läsa genom att hon själv har läst boken som eleverna ska läsa, hon berättar lite om boken och vad den handlar om. Sara menar även att läraren säger till eleverna att ge boken en chans, att läsa ut boken och sedan ta ställning till vad man tyckte om den. En av Saras favoritböcker som hon har läst är *I taket lyser stjärnorna* av Johanna Thydell, däremot tycker hon inte om fantasy böcker och tycker att *Eragon* av Christopher Paolini är en dålig bok eftersom den var tjock, svår att förstå och det var inte hennes typ av bok. Sara har varit med om att hon har börjat läsa en bok som hon sedan har lagt ifrån sig och inte avslutat på grund av att den var tråkig, eller för att hon inte förstod bokens handling. Hon menar att när hon tycker att en bok är ointressant, och när hon känner att det inte är hennes typ av bok, lägger hon ifrån sig den. I skolan brukar de, enligt Sara, ha en redovisning eller skriva en bokrecension efter att klassen har läst ut en gemensam bok.

Sara tycker att det är bra att det finns ett skolbibliotek på skolan. Hon hävdar att bibliotekets böcker är lättillgängliga och att biblioteket har bra böcker. Vidare menar hon att det är enklare och tar mindre tid att låna böcker på skolans bibliotek än på stora biblioteket i området. Hon besöker biblioteket ibland, ungefär två gånger i veckan. Sara säger att biblioteket får in nya tidningar och böcker ibland och då kan hon sitta där en stund och läsa, och vissa böcker lånar hon hem.

### 3.1.6 Enkätundersökningen i Evas klass år 9

I min enkätundersökning<sup>69</sup> svarade alla förutom två pojkar att de tycker om att läsa böcker. De flesta flickorna började läsa på lågstadiet i åldern från 5 år till 8-9 år, en flicka började däremot läsa i årskurs 7. De flesta av pojkarna började läsa när de var mellan 5 och 6 år, det var även en pojke som började läsa för 3-4 år sedan.

De flesta flickorna läser böcker på egen hand och inte bara i skolan, detta eftersom de tycker att det är kul, avslappnande, nyttigt, intressant och språkutvecklande. Pojkarna däremot läser inte alls mycket på egen hand, detta eftersom de menar att de inte har tid att läsa på fritiden eller på grund av att de inte är intresserade av böcker.

Hälften av flickorna läser nästan varje dag hemma, åtminstone en stund innan de lägger sig, resterande läser ibland när de har tid. I skolan läser flickorna i betydligt mindre utsträckning än i hemmet eller på fritiden. Pojkarna läser väldigt sällan hemma eller på fritiden, men de läser en del böcker i skolan.

Flickornas favoritböcker är moderna ungdomsböcker, som till exempel *Pojken som kallades det*, *I taket lyser stjärnorna*, *Jag saknar dig, jag saknar dig* (en av elevernas favoritbok), *Hjärtans fröjd*, *Shoo bre* och *Sandor/Ida* med flera. Flickorna har även läst dåliga böcker som till exempel *Bögen och ansjovis*, *Jag saknar dig, jag saknar dig* (tre av elevernas sämsta bok), *Eragon* och *När du blundar tittar jag* med flera. Pojkarna har andra favoriter som även de är moderna ungdomsböcker, till exempel Harry Potter-böckerna, *Vända livet*, *Pappa polis*, *Svartskalle*, *Alex dogboy* med flera. Även pojkarna har läst dåliga böcker och några av dem är *Malins kung Gurra* (tre elever), *Snögrottan* och resten av pojkarna minns inte titlarna på böckerna.

---

<sup>69</sup> Se Bilaga IV

Av flickorna är det två stycken som har läst ut alla böcker som de börjat läsa, resten av flickorna har någon gång börjat läsa en bok som de sedan inte har läst ut. Detta av olika anledningar, men främst på grund av att de tyckte att boken var tråkig, någon förstod inte bokens sammanhang, andra tappade läslusten och tyckte att boken inte var intressant eller att den inte tilltalade dem. Alla pojkar har däremot varit med om att börja läsa en bok som de sedan inte läst ut, även här menar de flesta pojkarna att anledningen till detta är för att de tyckte att boken var tråkig, någon svarade att han tittade på filmen istället och en annan svarade att boken inte intresserade honom.

Flickorna menar att de lär sig nya ord och uttryck, de utvecklar språket, de lär sig hur livet ser ut och att de kan sätta sig in i hur andra människor har det, genom att läsa böcker. De flesta flickorna förutom två anser att läsning är bra och viktigt eftersom de lär sig olika saker, att det samtidigt är kul, att de får kunskaper om saker och ting, att de utvecklar sitt språk och de får större ordförråd. Pojkarna säger ungefär likadant, de anser också att de lär sig nya ord, känslor och att prata ordentligt genom att läsa böcker. Alla pojkar utom två (som verkade vara lite osäkra på varför det är viktigt att läsa böcker) menar att det är viktigt att läsa böcker eftersom de lär sig nya ord hela tiden och utvecklar och förbättrar sitt språk genom läsning, samt att de kommer bort från datorn och tv:n.

Enligt flickorna ska en bra bok framför allt vara spännande, kort och tjock (de tyckte olika), rolig, den ska handla om livet och de ska kunna känna igen sig i dem, de ska handla om kärlek, känslor och problem, och den ska innehålla fakta. Pojkarna hade olika åsikter om vad en bra bok är och ska innehålla. Även pojkarna anser att en bra bok ska vara spännande, den ska ha ett chockerande slut, den ska innehålla en handling som kan ge tips och råd, den ska innehålla, action, kärlek och man ska kunna leva sig in i den, det ska vara en bok som handlar om livet.

En del av flickorna visste inte vad de ansåg att ordet läslust betydde medan andra menade att läslust handlar om att orka läsa, att man känner en längtan till att läsa, att vilja läsa utan att bli tvingad till det och att se fram emot att läsa. Alla flickorna menar däremot att man måste ha läslust för att vilja läsa böcker. Pojkarna menade att läslust handlar om att ha lust att läsa, att känna för att läsa och att läsa många böcker och alla är överens om att det är viktigt att ha läslust för att vilja läsa böcker, för annars är det ingen idé att läsa.

De flesta flickorna förutom två (och en av dem missuppfattade frågan och skrev läxor), anser sig bli uppmuntrade till att läsa av sin lärare på olika sätt. De menar att hon ger dem böcker som hon själv har läst och som hon tyckte är bra, hon berättar om boken, och hon förklarar fördelar och intressanta saker i boken. Pojkarna menar däremot att läraren

uppmuntrar dem till läsning genom att hon pratar om hur bra det är att läsa böcker, att de förbättrar och utvecklar sitt språk och att till och med rappare ångrar att de inte läste mer, hon förklarar att det är bra att läsa böcker för deras framtid och att det kommer att hjälpa dem senare när de till exempel går på gymnasiet.

Alla flickorna utom tre säger att de efter en avslutad bok får i uppgift att skriva en bokrecension, en menar att de får göra ett prov efter att ha läst ut en bok, medan den andra menar att de får en skrivuppgift till boken efteråt och en tredje flicka menar att de diskuterar boken i klassen efter att de har läst ut den. Detta påstående håller inte alla flickorna med om, två anser att de pratar om böckerna, en annan menar att de inte pratar mycket om böckerna, medan resterande flickor inte skriver något om diskussion kring en avslutad bok. Pojkarna däremot menar att de både diskuterar boken medan den läses, att de stannar upp efter vissa kapitel och diskuterar innehållet och vad de tror kommer att hända näst, och att de även skriver bokrecensioner efter att de har läst ut boken. En pojke säger att läraren ger frågor om boken som ska besvaras efter varje avslutad kapitel och menar att det ska redovisas muntligt eller skriftligt.

## 4 Diskussion och slutsats

Att en del elever inte tycker om att läsa böcker beror på många olika faktorer. Enligt Gunilla Molloy bottnar det i elevernas bristandes språk. Hon menar att om eleverna inte förstår vad de läser, är det självklart att de inte tycker att det är kul att läsa. Genom att arbeta med begrepp och termer som finns i böcker, som motiv, tema, huvudperson, miljö och så vidare, bidrar man som lärare till elevernas förförståelse inför läsning. För att en elev ska kunna förstå en bok, dess innehåll, innebörd och mening måste eleven först förstå språket. Gunilla Molloy anser att förförståelse och att förstå det lästa språket kan ske på olika sätt, bland annat genom att ta hjälp av redskap som till exempel läsloggar, loggböcker, rollspel och samtalsgrupper. Vidare menar hon att man helst ska behandla delar ur en bok som engagerar eleverna.<sup>70</sup> Hon talar också om olika repertoarer som varje individ har. Dessa repertoarer ser olika ut för varje elev och formar sig efter de kulturellt betingade erfarenheterna. Därför menar hon att en del inte tycker om att läsa böcker, inte för att de inte kan läsa utan för att de inte förstår innehållet

---

<sup>70</sup> Molloy Gunilla, *Reflekterande läsning och skrivning*, 1996:173

utifrån sin repertoar. Därmed går bokens mening förlorad, och eleverna känner och tycker att läsning är tråkigt.

Rigmor Lindö menar att vi lärare måste med hjälp av att göra läsandet lustfyllt locka till oss de läsovana och omotiverade eleverna. Vi måste bjuda in dem och locka eleverna till läsarnas gemenskap. Detta går inte att åstadkomma med tvång utan måste uppnås genom lust.<sup>71</sup> Utifrån enkäterna och intervjuerna anser jag att Eva använde sig av tvång för att få eleverna att läsa, mer än vad hon använde sig av lust. Eva måste försöka få eleverna att känna lust för läsning och inte tvinga dem till det. ”Lusten att läsa liksom lusten att leka måste komma inifrån och kan aldrig påtvingas”.<sup>72</sup> Rigmor Lindö menar att man genom att skapa återkommande läsrutiner och lustfyllda ritualer, uppmuntra, bekräfta elevernas gensvar, vara lyhörd, vara flexibel inför elevernas olika lässtilar, men även att lära eleverna att göra kopplingar till sina egna liv, mellan olika texter och att de får lyssna och inspireras av varandra, bidrar till att uppnå elevens lust för läsning, samt motivation inför fortsatt läsning.<sup>73</sup> Eva borde medvetet arbeta efter dessa strategier för att få sina elever att läsa mer böcker än vad de nu gör. För att bli en god och van läsare måste man läsa mycket, vilket Lars Brink skriver om.<sup>74</sup> Evas elever är inte goda läsare eftersom de flesta läser sällan och inte utvecklas i sitt språk. Hennes elever måste kunna läsa med fördubbling som han kallar det för, för att kunna tolka och fylla i de tomrum som boken innehåller. Eleverna måste behärska språket bra för att kunna läsa mellan raderna och förstå läsandets underförstådda budskap och mening. Vilket jag inte tror att alla elever i Evas klass är kapabla till.

#### 4.1 Fånga elevernas läsintressen

Aidan Chambers ger många konkreta förslag på hur man kan fånga elevernas intresse och motivation till läsning. Han tar bland annat upp sin teori om Läsandets cirkel, som handlar om att först göra ett val av bok, då måste det finnas god tillgänglighet till böcker för att kunna göra ett urval.<sup>75</sup> Sedan ska den valda boken läsas och då menar Aidan Chambers att läsning handlar om så mycket mer än bara låta ögonen löpa över orden och bokstäverna. Han menar

---

<sup>71</sup> Lindö Rigmor, *Den meningsfulla språkväven*, 2005:217

<sup>72</sup> Lindö Rigmor, *Den meningsfulla språkväven*, 2005:31

<sup>73</sup> Ibid, sid 217

<sup>74</sup> Brink Lars, *Om läsande och boksamtal under mellanåren*, 2006:251

<sup>75</sup> Chambers Aidan, *Böcker omkring oss. Om läsmiljö*, 1995:11

att läsning handlar om olika aktiviteter som avkodning av ord.<sup>76</sup> Många av Evas elever tycker inte om att läsa eftersom det är jobbigt, ansträngande och behöver koncentration. För det tredje handlar det om bokens reaktion och respons, de två viktiga reaktionerna enligt honom är att när vi läst ut en bra bok vill vi läsa en minst lika bra bok för att uppnå samma positiva upplevelser.<sup>77</sup> Den andra viktiga reaktionen är att vi inte kan sluta prata om boken eftersom den var så bra. Han menar att vi vill få respons på våra upplevelser och varför den upplevdes viktig.<sup>78</sup> Det sista stadiet i cirkeln är placerad i mitten och det är vuxenstödet,<sup>79</sup> detta för att han menar att vuxenstödet är oerhört viktigt i många olika sammanhang. De vuxna kan göra läsandet till något meningsfullt, och alla hinder kan övervinnas om eleverna har en läsande förebild. Det är Evas uppgift att hjälpa eleverna med deras läsutveckling och fortsatta läsvanor. Hon är deras primära läsande förebild och kan få eleverna att ändra inställning gentemot läsning och skönlitteratur. Eva kan aktivt arbeta för att få sina elever att läsa mer böcker än vad de gör nu. Evas bokkännedom sätts på prov som svensklärare, och hon måste kunna inspirera och motivera eleverna och hitta passande böcker för varje elev. Trots detta säger hon att hon inte själv läser ungdomsböcker förutom klassens gemensamma böcker.

Aidan Chambers menar att samtal kring läsning och reflekterande läsare bidrar till glädje genom böcker. Samtalet utgör en grund i våra liv och han menar att många av oss ”/.../inte vet vad vi tänker förrän vi hör oss själva säga det”.<sup>80</sup> Han hävdar att samtala om böcker är viktigt eftersom man samtidigt lär sig att uttrycka sig och föra givande samtal om annat i livet. Aidan Chambers skriver att samtal om böcker tar sig i uttryck i två olika former, genom det informella vardagspratet eller genom den mer tänkta och organiserade boksamtalen, vilket resulterar i diskussioner i klassen.<sup>81</sup> Vidare menar han även att man genom sådana boksamtal kan ta reda på om det finns elever som inte har förstått bokens innehåll, samtidigt som han menar att när vi samtalar om det som vi har läst får vi en ingående medvetenhet om vad som händer med oss när vi läser, och det gör oss mer kritiska i våra val av böcker. Detta är något som Eva arbetar med efter att klassen har läst ut en gemensam bok. Hon använder sig av boksamtal och diskussioner för att se om alla har förstått boken, men även om alla har läst ut den. Hon talar inte om för eleverna att de kan lära sig och dra nytta av varandra, och därför använder hon sig av boksamtal, redovisningar och diskussioner.

---

<sup>76</sup> Chambers Aidan, *Böcker omkring oss. Om läsmiljö*, 1995:14

<sup>77</sup> Ibid, sid 16

<sup>78</sup> Ibid, sid 16

<sup>79</sup> Ibid, sid 18-19

<sup>80</sup> Chambers Aidan, *Böcker inom oss. Om boksamtal*, 1993:10

<sup>81</sup> Chambers Aidan, *Böcker omkring oss. Om läsmiljö*, 1995:16

Ingvar Lundberg hävdar att läsning kostar i form av ansträngning men att det ger mer i utbyte.<sup>82</sup> Han menar att kostnaderna handlar om det vi får göra när vi läser. När vi läser måste vi anstränga oss, det vill säga är det den mentala energin som går åt. Detta leder i sin tur att det kan krävas uppmärksamhet och koncentration för att kunna bearbeta texten, binda ihop den, tolka den, kunna utnyttja våra förkunskaper och för att kunna läsa strategiskt. Även om det kostar att läsa vinner man otroligt mycket i utbyte. Läsprocessen och kostnaderna leder till ett utbyte av bland annat glädje, att stilla sin nyfikenhet, tillfredsställelse av att kunna och veta något nytt, att man kan dra nytta av läsning, att läsning är ett nöje, att det är nöje att förstå och lärarens gillande är alltid tillfredställande.<sup>83</sup>

Lars Brink menar att skönlitteratur tar upp och behandlar olika teman eller ämnen såsom till exempel historia, miljö, kärlek, vänskap etc., och fördelen med skönlitteraturen är att den förklarar dessa fenomen mer ingående och detaljerat.<sup>84</sup> Han menar även att den tematiska läsningen oftast leder till samtal om böckerna (det vill säga boksamtal), och enligt honom bottenar detta boksamtal i att man inhämtar kunskap genom sig själv och genom varandra. Lars Brink<sup>85</sup> tar upp tre kriterier för vad en bra läsoplevelse. Det första kriteriet betonar engagemanget av betydelsen och identifikationen med huvudpersonerna i boken, det andra kriteriet handlar om att eleverna kräver att boken har en realism i berättelsen och det tredje kriteriet är att en bra bok och berättelse ska få eleverna att tänka själva. Detta är precis vad jag kom fram till genom mina undersökningar. Eleverna vill ha en bra bok, den ska vara verklig, man ska kunna känna igen sig och identifiera sig med personer i boken, och de vill få tips och råd så att de vet hur de kan göra i liknande situationer.

## 4.2 Skapa meningsfullhet och läsglädje

Frank Smith<sup>86</sup> är en av dem som hävdar att vi lärare måste se till och göra läsandet till något meningsfullt, och menar att läsandet inte kräver någon belöning om den uppfattas som meningsfull. Då elever inser att läsandet är meningsfullt finner de belöningen i sitt eget tillfredsställande. Med detta menar han att det är en belöning på den egna bekräftelsen på att man kan läsa. Läsandet blir meningsfullt då eleverna känner att de får ut något av att läsa.

---

<sup>82</sup> Lundberg Ingvar, *Konsten att läsa*, 2006:17

<sup>83</sup> Lundberg Ingvar, *Konsten att läsa*, 2006:19

<sup>84</sup> Brink Lars, *Om läsande och boksamtal under mellanåren*, 2006:238

<sup>85</sup> Ibid, sid 248

<sup>86</sup> Smith Frank, *Läsning*, 1997:125

Även Annika Bergh menar att läsandet kan bli en meningsfull aktivitet. Elevernas ordförråd utökas hela tiden när de läser, men hon menar även att lärare, föräldrar och andra förebilder har en stor roll i elevernas språkutveckling när det gäller läsning. Kunniga lärare kan öka elevernas förförståelse för en text genom att först prata om vad den ska handla om.

Anna-Lena Värmon<sup>87</sup> betonar att läsning ska skapa läsglädje och att det är ytterst viktigt att hitta intressant skönlitteratur som fångar elevernas nyfikenhet och lust. Det handlar om att välja rätt bok till rätt elev, på deras individuella nivå. Vidare påtalar hon även föräldrarnas viktiga engagemang för barnens vidare läsutveckling. Läser föräldrarna själva mycket eller läser de högt för sina barn utvecklas en positiv reaktion gentemot läsning och skönlitteratur. I min undersökning har jag kommit fram till att eleverna bara får läsa dåliga böcker, och de tappar då intresset för läsning. Det kanske vore bättre om eleverna själva fick välja böcker, då kanske de skulle bli mer motiverade till läsning. Tvärt emot Anna-Lena Värmon menar Eva att det inte går att engagera föräldrarna i årskurs 9, speciellt eftersom många föräldrar i området har bristfälliga språkkunskaper.

Som alla vet gillar en del elever att läsa medan andra inte tycker om det. Lars Melin och Maud Delberger menar att alla lär sig att läsa vid olika åldrar och av olika personer.<sup>88</sup> Det viktiga är att det finns en god relation till den som ska lära sig läsa. De menar att det är viktigt att en läsprocess sätts igång för elever och ungdomar men sedan är det upp till dem om de väljer att fortsätta läsa eller inte. Sara Gagge<sup>89</sup> skriver att det inte är svårt att ändra elevernas inställning till läsning, men hon menar att det blir lättare att övertyga de ointresserade eller läsovana eleverna om man har en god relation till dem och vet vad de tycker om. Hon menar vidare att bokenämndom är viktigt att ha som lärare för att kunna välja bra och passande böcker till rätt elev. Uppfattas inte läsning som något roligt och intressant kan de lätt lägga det åt sidan för att göra något lättare, som att titta på film. Detta är något som också framkommer av eleverna, eftersom de inte får välja bok själv, läser de inte mycket, de sitter hellre och tittar på tv eller film, något som är betydligt mindre ansträngande för hjärnan och koncentrationen.

---

<sup>87</sup> Värmon Anna-Lena, *Att förmedla kunskap*, 2006:57

<sup>88</sup> Melin Lars & Delberger Maud, *Lisa lär sig läsa – läsinlärning och strategier*, 1996:8-9

<sup>89</sup> Gagge Sara, *Skolbiblioteket är hjärtat*, 2005:7



### 4.3 Enkätundersökningens resultat

Som det framgår av enkätundersökningen är de flesta pojkarna ointresserade av att läsa medan de flesta av flickorna menar att de gillar att läsa, men det visar sig senare i enkäten att det inte stämmer. De flesta av eleverna tycks inte läsa mycket på egen hand, trots att de menar att de är intresserade av läsning. De flesta av flickorna läser hemma eller på fritiden medan pojkarna läser mest i skolan, och flickorna läser i större utsträckning än vad pojkarna gör. Både flickorna (förutom två) och pojkarna var alla överens om att de tidigare har påbörjat en bok som de inte har avslutat eftersom böckerna var tråkiga. Både pojkarna och flickorna (utan en) hävdar att det är viktigt och att man läser böcker, bland annat för att stärka sitt språk. Flickorna var överens om att en bra bok ska vara spännande, rolig och att man ska kunna känna igen sig i den. De flesta pojkarna var överens om att en bra bok handlar om att den ska vara spännande, att boken har en bra handling som ger goda råd och som handlar om livet och deras verklighet.

Jag blev mer imponerad över pojkarnas svar på frågan om läslust, än flickornas. Pojkarna menar att läslust handlar om att man har lust att läsa böcker medan flickorna var mer tveksamma till vad ordet läslust betydde för dem. Jag fick fler diffusa svar av flickorna såsom; det kan betyda mycket, jag vet inte riktigt, två svarade inte på frågan, resten ansåg att det betyder att man ska orka läsa och att man känner en längtan till att läsa. Alla elever, förutom en pojke (och en pojke som var osäker), menade att läslusten behövs och är viktigt för att vilja läsa böcker. Här har Eva, deras lärare, en viktig del i att försöka arbeta efter att skapa nyfikenhet och läslust, för att få eleverna att vilja läsa mer än vad de gör nu. Det är tragiskt att eleverna läser lite på egen hand och att de får lite avsatt tid att läsa i skolan.

Enligt de flesta flickorna uppmuntrar Eva dem till att läsa genom att ge dem böcker som hon själv har läst, och berättar om bokens handling och vad hon själv tycker om dem. Pojkarna däremot menar att hon uppmuntrar genom att förklara att böcker är bättre än tv, att det är bra för framtiden, att man lär sig och utvecklar sitt språk. Kan detta bero på att Eva har fördomar när det handlar om elevernas läsvanor, som i sin tur bidrar till att hon uppmuntrar eleverna på olika sätt? Är det därför Eva anser att flickorna läser mer än pojkarna, medan pojkarna hellre tittar på tv eller spelar spel?

Av de fyra intervjuade eleverna, framgår det att flickorna är mer intresserade av läsning än pojkarna. Detta kan bero på många olika faktorer som till exempel elevernas familjebakgrund. Kommer barnen, från en rik läskultur finns det större chans att de finner läsningen positiv och viktig, kommer barnen däremot från en icke läsande kultur speglas detta även genom att de

inte har ett stort intresse för läsning. Därför är det viktigt med goda läsande förebilder som kan inspirera till att läsning är meningsfullt och bra. En anledning till varför flickor är mer intresserade av läsning än pojkar är delvis för att flickorna har fler läsande förebilder än pojkarna, och det leder till att pojkarna uppfattar läsning som något omanligt och väljer därför bort litteraturen, menar Inger Norberg.<sup>90</sup> Detta tror jag inte stämmer in på mina undersökta elever eftersom de bland annat har fått höra om rappare som ångrar att de inte läst mer böcker som små. Pojkarna ställer sig positiva gentemot detta, men detta får ändå inte dem att läsa mer. Pojkarna i min undersökning har däremot inte nämnt något om att skönlitteratur och läsning skulle vara omanligt.

#### **4.4 Allt färre ungdomar läser idag**

Inger Norberg hävdar att allt fler ungdomar, flickor som pojkar, läser allt mindre. För att komma till bukt med detta problem menar hon att skolan måste se till att aktivt arbeta med elevernas läsning i form av bearbetning av olika slag som till exempel boksamtal eller skrivning. Jag håller med Norberg, genom läsning öppnar vi lärare dörrarna till en ny värld, den skönlitterära världen.

Jag tror att vissa elever behöver mer hjälp än andra och av olika personer vid olika stadier, det räcker inte med att elever lär sig att läsa i skolan av sin lärare, vilket även Lars Melin och Maud Delberger menar. Elever kanske behöver hjälp och inspiration av en familjemedlem, ett syskon eller en bekant för att väcka intresset för läsning och en vilja för att lära sig mer.<sup>91</sup>

Eva är medveten om att man måste börja tidigt för att eleverna ska bli duktiga läsare, ändå lägger hon inte ner mer tid på att läsa med sina elever, vad det kan bero på vet jag inte. Det är aldrig för sent att få elever att börja läsa skönlitteratur, Eva menar att många i klassen har svårt med språket och väljer därför att inte läsa mycket, och om de läser är det lättlästa ungdomsböcker.

Hon är medveten om att många av eleverna inte läser hemma, därför får eleverna läsa i skolan på lektionstid men att det går i olika perioder och inom olika teman, menar hon. Trots detta anser inte eleverna att de läser ofta i skolan, utan flickorna anser att de läser mer hemma. Eva bearbetar de lästa böckerna genom att gemensamt diskutera boken och på så vis får hon klarhet i om alla har läst ut boken. Detta gör hon även för att hon ska se om de har förstått

---

<sup>90</sup> Norberg Inger, *Pojkars och flickors läsning*, 2003:63

<sup>91</sup> Melin Lars och Delberger Maud, *Lisa lär sig läsa – läsinlärning och lässtrategier*, 1996:11

boken och dess innehåll, vilket jag tycker är oerhört viktigt att göra. Frågan är hur eleverna uppfattar det? De kan tycka att Eva bara vill kontrollera att de har läst boken, och då försvinner lusten med att läsa böckerna. De kanske inte förstår meningen med boksamtalen och diskussionerna, utan ser det enbart som en kontroll.

Susanne Becknett hävdar, liksom Eva, att elever med ett annat modersmål än svenska kan ha svårigheter med att läsa och förstå vad de läser.<sup>92</sup> Hon menar att de eleverna kan läsa men att de sedan inte kan återberätta innehållet. Vidare menar hon att vi lärare måste skaffa oss mer kunskaper och information kring dessa elever och försöka förstå problematiken. Susanne Becknett talar om invandrarbarn och jag kan se tydliga likheter hos eleverna i min undersökning.

#### **4.5 Evas arbetssätt och metoder**

Det tråkiga är att Eva inte medvetet arbetar med att skapa läslust hos sina elever. Hon menar att detta är svårt då eleverna hellre tittar på en film istället för att läsa. Eva väljer själv vilka böcker som eleverna ska läsas, vilket kan medföra att eleverna inte känner sig delaktiga. Eleverna anser att de bara får läsa tråkiga böcker och att de inte får välja sina böcker själva, oftast tvingas de att läsa gemensamma böcker i olika teman som de har på skolan. Skulle de inte få mer läslust om de själva fick välja bok eller om de skulle fick välja mellan ett antal böcker? När det gäller bokkännedom, läser Eva de böcker som eleverna ska få i uppgift att läsa, vilket jag tycker är bra. Däremot anser jag inte att hon gör rätt när hon väljer att inte läsa andra ungdomsböcker för att utöka sin bokkännedom och kunna hjälpa eleverna att hitta passande böcker. Eva anser att läslusten inte behövs, eleverna gör som hon säger och läser böckerna hon ger dem. Däremot menar hon att högläsning kan främja elevernas läslust. Jag tycker inte att Eva följer läroplanen och skolans vision kring läslust, hon borde aktivt och medvetet arbeta med att få eleverna att öppna och ta till sig böcker. Det räcker inte med de få minuter man hinner läsa böcker i skolan, som lärare måste även motivera eleverna till att vilja läsa på fritiden, för att stärka deras språkutveckling. Eva kanske besitter en tyst kunskap när hon arbetar med läslust, men hon kan inte uttrycka sin kunskap i ord. Detta gör mig kritisk till hennes arbetssätt, då hennes elever inte upplever läslust eller läsglädje.

---

<sup>92</sup> Becket Susanne, *Läsning och läsproblem*, 1995:49

Även Eva ser en skillnad på flickornas och pojkarnas läsvanor och menar att det kan bero på många saker. Hon tar inte upp något om förebilder som är viktigt att ha. Hon menar däremot att pojkarna kanske inte läser lika mycket eftersom de är mer intresserade av annat som till exempel spel, film samt att de ofta faller för gruppsyck, då pojkar kan bli retade för att de gillar att läsa. Detta talar även Inger Norberg om men hon hävdar att denna skillnad kan bero på att det kan bero på att flickor har fler läsande förebilder än pojkarna och att det därför kan uppfattas som omanligt att läsa.

#### 4.6 De fyra intervjuade eleverna

Ibbe, en av eleverna jag intervjuade, tycker att han inte har tid att läsa böcker på sin fritid eftersom han tränar mycket och är trött när han sedan kommer hem. Han sitter hellre och tittar på film, eftersom det är lättare och man slipper anstränga sig. Detta hävdar även Ingvar Lundberg och när han skriver att en film ger oss en bild som vi inte själva behöver skapa i vårt inre, vilket vi gör när vi läser, och därför är det mindre ansträngande att titta på tv än att läsa en bok.<sup>93</sup>

Ibbe tycker inte att det är viktigt att läsa böcker, trots att han har hört att det ska vara viktigt. Han menar att en bra bok handlar om livet och hur man lever, och han känner att han måste kunna identifiera sig med huvudpersonerna. Om hans lärare vet om detta kan hon öppna nya dörrar för Ibbe. Genom att hitta relevanta böcker, kan man som lärare få en elev att börja läsa, därmed skapa läsvanor och få honom att upptäcka glädjen med att läsa böcker. Ibbe menar att det är viktigt att ha läslust för att vilja läsa böcker, annars är det ingen idé att läsa, eftersom man inte förstår mycket av boken. Han kan ha missuppfattat läslust och tror att läslust handlar om att förstå boken. Detta kan handla om att han inte läst böcker som han själv har förstått. När eleverna i Evas klass läst ut en bok har de en diskussion i hela klassen, därefter får de en uppgift med viktiga punkter som de ska besvara och bli till en mindre uppsats. Detta kan också få eleverna mindre läsglada, då de ej får läsa enbart för läsandets skull, utan måste redovisa allt.

Alex, en annan av eleverna som jag intervjuade, både gillar och inte gillar att läsa böcker, beroende på vilka böcker han läser. Även han menar att det han är intresserad av, när det gäller böcker, är spännande ungdomsböcker som handlar om livet. Han läser böcker hemma

---

<sup>93</sup> Lundberg Ingvar, *Konsten att läsa*, 2006:17

men inte lika ofta som i skolan, säger han. Alex tycker att han lär sig mycket av att läsa böcker, och menar att han lär sig nya ord när han läser. Han är fundersam och tror inte på att man måste ha läslust för att kunna läsa ut böcker. Jag håller med honom i denna fråga, däremot blir det både enklare och roligare att läsa en bok om man har läslust. Alex tycker även att de diskuterar böckerna mycket i klassen, efter att ha avslutat dem. Efter diskussionerna får de skriva en bokrecension utifrån lärarens direktions<sup>94</sup> säger han.

Jag fick uppfattningen att Fadime, en av eleverna som jag intervjuade, var den som var mest intresserad av läsning av de fyra eleverna som jag har intervjuat. Hon läste väldigt mycket varje dag på egen hand, och hon tycker att de läser för lite i skolan. Fadime är en flicka med läslust, och hon vet att läsning är bra för ordförråd och språkutvecklingen. Även hon anser att Eva inte anstränger sig för att uppmuntra eleverna till läsning, men detta påverkar inte Fadime eftersom hon gillar att läsa ändå. Hon poängterar att man måste ha läslust för att vilja läsa böcker. När de har läst ut en bok i skolan brukar de ha en redovisning eller skriva en bokrecension, säger hon.

Sara, en annan av eleverna som jag intervjuade, tycker också om att läsa böcker och läser både hemma och i skolan. Hon läser helst spännande och roliga böcker, och hon menar att det är bra att läsa eftersom man utvecklar språket och får kunskap om saker och ting. Sara anser också att det är viktigt med läslust för att vilja läsa böcker, för att kunna komma igenom den. Sara menar däremot att hon tycker att Eva uppmuntrar eleverna tillräckligt till att läsa genom att hon berättar om vad böckerna handlar om och att hon själv har läst dem. I skolan brukar de ha en redovisning eller skriver en bok recension efter att klassen har läst ut en gemensam bok säger hon.

## **4.7 Ekebyskolan**

Ekebyskolan är positivt omtalad i media för att den har vunnit många fina priser, bland annat för att vara en av Stockholms bästa skolor och för att de aktivt arbetar med språkutveckling. Även Ekebyskolans rektor hävdar att de arbetar aktivt med att skapa läslust hos sina elever för att främja deras språkutveckling. I min undersökning framgår inget av det ovanstående. Trots att skolan är populär och prisad i media, har jag inte funnit något i min undersökning som visar hur skolan aktivt arbetar med att stärka språkutvecklingen och väcka läslusten hos

---

<sup>94</sup> Se bilaga II

eleverna mer än andra skolor. Enligt min undersökning finns det ingen genomtänkt arbetsplan på hur man väcker läslust och hur man ska arbeta för att främja språkutvecklingen hos elever, som jag till en början trodde att det fanns och att den skulle genomsyra hela skolans verksamhet. I början av min undersökning blev jag negativt överraskad, när jag fann att den intervjuade läraren inte alls medvetet arbetar för att skapa läslust hos sina elever. Jag tröstade mig själv med tanken att det inte behöver betyda att hon inte arbetar med att skapa läslust, utan att hon möjligen gör det på ett omedvetet och ogenomtänkt sätt.

Något som skrämmer mig är att den intervjuade läraren, som frivilligt ställde upp i undersökning kring hur man kan väcka läslust, inte själv arbetar aktivt med att utveckla läslusten bland sina elever trots att hon är svensklärare och har arbetat på skolan i över 30 år. Detta har gjort mig fundersam och jag ställer mig tveksam till det beröm och den positiva respons som skolan har fått. En skola som satsar på språkutveckling, som Ekebyskolan säger sig göra, bör ha uppsatta mål och kriterier för hur lärarna på skolan ska arbeta för att uppnå de uppsatta mål när det gäller att väcka elevernas läslust och intresse för läsning. Lärarna bör, enligt mig, vara medvetna om hur de arbetar med att skapa läslust. Där anser jag att svensklärare med mångåriga erfarenheter måste stå som förebilder och föredömen, så var tydligen inte fallet här. Eftersom hon har varit verksam lärare i 30 år borde hon ha kunskap inom området, men då hon inte kan förklara sin kunskap eller beskriva hur hon arbetar, får jag en bild av att hon inte arbetar med läslust.

#### **4.8 Att arbeta som lärare efter läroplanen**

Som lärare är det viktigt att vi brinner för det vi gör, och är villig att dela med sig av sina kunskaper, erfarenheter och upplevelser. Vi lärare måste väcka våra elevers nyfikenhet och läslust för böcker. Detta kan vi lärare åstadkomma genom enkla metoder som att ha mycket bra böcker tillgängligt utplacerade i klassrummet för eleverna. Det är även väldigt viktigt att ge eleverna beröm så att de känner sig duktiga.

För att skapa läslust hos eleverna måste vi lärare vara goda läsande förebilder. Vi måste ha god bokkännedom som påvisar våra kunskaper, trovärdighet och för att vi ska veta vad som passar våra elever, för att kunna välja rätt bok till rätt elev. Därefter är det även viktigt att ha boksamtal, där man diskuterar boken i klassen eller i mindre grupper, detta för att bland annat ta reda på ifall alla har läst boken men även för att ta reda på om eleverna har förstått innehållet. Det är givande och lärorikt att använda sig av boksamtal på grund av att eleverna

inte enbart lär sig av sig själv utan att de kan dra nyttig lärdom av varandras erfarenheter. Jag tror inte på att vi lärare kan skapa läslust och nyfikenhet för böcker enbart genom tvång. Tvingas elever att läsa böcker, lär de sig aldrig att läsa på egen hand och känna att det är meningsfullt eller roligt.

I Lpo 94 står det klart och tydligt att skolans undervisning ska anpassas till varje elevs förutsättning och behov. Undervisningen måste anpassas till elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper, vilka tillsammans ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling.<sup>95</sup> Lpo 94 tar även upp att språket, lärande och identitetsutveckling är nära förknippade och att eleverna, genom att samtala, läsa och skriva, få utveckla sina möjligheter att kommunicera och få tilltro till den egna språkliga förmågan.<sup>96</sup> Evas arbetssätt och metoder brister, enligt mig, då hon inte tydligt arbetar och strävar efter det som står i Läroplanen.

Slutligen måste vi tro på eleverna och få de att tro på sig själva, först då kommer de att kämpa med deras läsutveckling. Vi måste fortsätta kämpa för att uppnå våra mål i livet oavsett vad det handlar om, därför är det väldigt viktigt med förebilder och speciellt läsande förebilder.

## 4.9 Vidare forskning

Läsning är något väldigt viktigt att fokusera på för att främja språkutvecklingen hos individer. Att arbeta med att skapa läslust kan vara svårt, därför finns det mycket vi skulle kunna forska vidare kring inom detta område. Något som skulle vara intressant att forska vidare på är, om vi kan skapa läslust hos elever genom att tvinga dem till att läsa böcker, och skulle det i så fall vara någon skillnad mellan etniskt svenska elever och elever med invandrarbakgrund?

Det skulle även vara intressant att forska kring påståendet att flickor läser mer än pojkar. Stämmer detta och varför ser det i så fall ut på det sättet? Handlar det om bristen på manliga förebilder, som behövs för att väcka pojkarnas läslust, eller handlar det om något annat?

---

<sup>95</sup> Lärarnas Riksförbund, *Läraryboken – Läroplaner, Skollagen, Policydokument*, 2003:13

<sup>96</sup> *Ibid*, sid 15

## 5 Referenslista

Alleklev Birgitta & Lindvall Elisabeth (2000), *Listiga räven. Läsinlärning genom skönlitteratur*. Stockholm: En bok för alla.

Backman Jarl (1998), *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.

Becket Susanne, *Invandrarbarns läs- och skrivutveckling*. I Lars Melin (red) (1995), *Läsning och läsproblem*. Stockholm: Didaktikcentrum, HSL förlag.

Bergh Annica. Förebygga, prioritera och skapa läslust. I Blomqvist Clarissa & Wood Anki (red) (2006), *Läs- och skrivundervisning som fungerar*. Stockholm: Bokförlaget Natur och kultur.

Brink Lars (2006), Om läsande och boksamtal under mellanåren. I Louise Bjar (red), *Det hänger på språket*. Lund: Studentlitteratur.

Chambers Aidan (1995), *Böcker omkring oss. Om läsmiljö*, Stockholm: Nordstedts Förlag AB.

Chambers Aidan (1993), *Böcker inom oss. Om boksamtal*. Stockholm: Rabén & Sjögren Bokförlag.

Gagge Sara, Skolbiblioteket är hjärtat. I Inger Nordberg (red) (2005) *LÄSlust & LÄSlist*. Lund: Studentlitteratur.

Hägglund Kent (1989) *Lek-teorier*. Solna: Esselte stadium.

Jarrick Arne & Josephson Olle (1996), *Från tanke till text. En språkhandbok för uppsatsskrivande studenter*, Lund: Studentlitteratur.

Lindö Rigmor (2005), *Den meningsfulla språkväven*. Lund: Studentlitteratur.

Lundberg Ingvar (2006), *Konsten att läsa faktatexter*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur.

Lärarnas Riksförbund (2003), *Lärarboken – Läroplaner, Skollagen, Policydokument*.

Melin Lars och Delberger Maud (1996), *Lisa lär sig läsa – läsinlärning och lässtrategier*. Lund: Studentlitteratur.

Molander Joakim (2003), *Vetenskapsteoretiska grunder. Historia och begrepp*. Lund: Studentlitteratur.

Molloy Gunilla (1996), *Reflekterande läsning*. Lund: Studentlitteratur.

Molloy Gunilla (2003), *Att läsa skönlitteratur med tonåringar*. Lund: Studentlitteratur.

Norberg Inger, Pojkars och flickors läsvanor. I Norberg Inger (red) (2003), *Läslust och lättläst*. Lund: Studentlitteratur.



Norberg Inger, Läsanade förebilder. I Norberg Inger (red) (2003), *Läslust och lättläst*. Lund: Studentlitteratur.

Patel Runa & Davidsson Bo, (2003) *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

Smith Frank (1997), *Läsning*. Stockholm: Liber AB.

Värmon Anna-Lena, Att förmedla kunskap. I Blomqvist Clarissa & Wood Anki (red) (2006), *Läs- och skrivundervisning som fungerar*. Stockholm: Bokförlaget Natur och kultur.

## Övriga källor

Skolverket, Kursplanen för ämnet svenska, [www.skolverket.se](http://www.skolverket.se),  
<http://www3.skolverket.se/ki03/front.aspx?sprak=SV&ar=0708&infotyp=23&skolform=11&id=3890&extraId=2087>, den 11 nov. 2007.

## Intervjuer och enkätundersökningar:

- Intervju med Eva den 27 nov. 2007.
- Intervjukompletteringar med Eva den 3 dec. 2007.
- Enkätundersökning i Evas klass, årskurs 9, den 27 nov. 2007.
- Intervju med Ibbe och Alex den 27 nov. 2007.
- Intervjukompletteringar med Ibbe och Alex den 3 dec. 2007.
- Intervju med Fadime och Sara den 3 dec. 2007.

## Intervjufrågor till läraren

- Hur länge har du arbetat som lärare?
- Hur länge har du arbetat på Ekeby skolan?
- Vad betyder läslust för dig?
- Hur arbetar du med skönlitteratur i din undervisning?
- Har skolan någon speciell litteraturkanon som ni använder?
- Hur ofta läser dina elever på lektionstid?
- Följer du upp/bearbetar ni den lästa litteraturen, i så fall hur?
- Hur arbetar du med att skapa läslust hos eleverna?
- Arbetar du på ett annat sätt när det gäller elever med ett annat modersmål än svenska?
- Är det någon utanför klassrummet som bestämmer vad eleverna ska läsa, eller sker det innanför klassrummets väggar?
- Är det du eller eleverna som bestämmer vad de ska läsa?
- Försöker du styra elevernas val av böcker, i så fall hur?
- Hur arbetar du med elever som inte tycker om/är intresserade av att läsa böcker?
- Hur arbetar du med att väcka elevernas intresse för läsning?
- Är det viktigt att eleverna har läslust för att de ska fortsätta läsa i framtiden?
- Är läslust något bestående, eller måste man ständigt arbeta med läslust för att hålla den vid liv?
- Tror du att elevernas sociala bakgrund påverkar elevernas läslust? Hur och varför?
- Hur använder du dig av skolbiblioteket för att väcka elevernas läslust?
- Märker du någon skillnad på flickors och pojkars läsvanor?
- Tror du att högläsning påverkar läslusten hos eleverna?
- Läser du själv ofta böcker?
- Läser du barn- och ungdomsböcker?
- Kan man engagera föräldrar i elevers läsning?

## Intervjufrågor till eleverna

- Tycker du om att läsa böcker?
- När började du läsa böcker?
- Läser du på egen hand eller bara i skolan, varför?
- Hur ofta läser du böcker i skolan?
- Hur ofta läser du böcker hemma?
- Vilken typ av böcker läser du helst?
- Känner du att du lär dig något när du läser böcker?
- Tycker du att det är viktigt att läsa böcker?
- Varför är det viktigt att läsa böcker?
- Vad är en bra bok för dig?
- Vad betyder läslust för dig?
- Är det viktigt att ha läslust för att vilja läsa böcker?
- Hur uppmuntrar din lärare dig till att läsa?

- Vilken är den bästa boken som du har läst?
- Vilken är den sämsta boken som du har läst?
- Har du någon gång börjat läsa en bok som du inte har avslutat, i så fall varför?
- Brukar ni skriva eller prata om böckerna som ni har läst? Kan du ge exempel på hur ni brukar göra?
- Tycker du att det är bra att ni har ett skolbibliotek, varför i så fall?
- Hur ofta besöker du biblioteket och varför? Vad brukar du göra där?

## Vända Livet

### Lena:

- \* Varför började Lena knarka?
- Vad menar Lena med att jämföra haschrökning med rysk roulette?
- Hur tror du att det kommer att gå för Lenas son?
- Berätta om Lenas föräldrars reaktion på att deras dotter knarkar! Kunde de gjort annorlunda?
- Vad kunde samhället (socialen, polisen o.s.v.) gjort annorlunda?

### Calle:

- Varför blev Calle nazist?
- Hur gick det för hans syster?
- Berätta om Calles mamma! Varför tror du att hon gjorde som hon gjorde?
- Vad betyder pappan för Calle? Hur är han?
- Vad betydde Calle för partiet?
- Vilka tankar får du när du läser om Calle och hans utveckling?
- Finns det likheter med dagens liv i Sverige? Kan vi göra något för att förhindra att såna rörelser växer upp?

Enkätundersökning om läslust på Rinkebyskolan

Hösten 2007

Är du:     Tjej     Kille

Vilket land är du född i? \_\_\_\_\_

Vilket land är dina föräldrar födda i? \_\_\_\_\_

1. Tycker du om att läsa böcker?

 Ja     Nej

2. När började du läsa böcker? \_\_\_\_\_

3. Läser du böcker på egen hand, eller bara i skolan? Varför?

---

---

---

4. Hur ofta läser du böcker:

a) Hemma? \_\_\_\_\_

b) I skolan? \_\_\_\_\_

5. Vilken typ av böcker läser du helst?

---

6. Vilken är den:

a) Bästa bok som du har läst? \_\_\_\_\_

b) Sämsta bok som du har läst? \_\_\_\_\_

7. Har du någon gång börjat läsa en bok som du inte har avslutat?

 Ja     Nej8. Om du svarade *Ja* på förra frågan: Varför läste du inte ut boken?

---

---

9. Vad känner du att du lär dig när du läser böcker?

---

---

10. Varför är det viktigt att läsa böcker? \_\_\_\_\_

---

11. Tycker du att det är viktigt att läsa böcker? Varför / Varför inte?

---

---

12. Vad är en bra bok för dig? \_\_\_\_\_

---

13. Vad betyder läslust för dig? \_\_\_\_\_

---

---

14. Är det viktigt att ha läslust för att vilja läsa böcker? \_\_\_\_\_

15. Hur uppmuntrar din lärare dig till att läsa? \_\_\_\_\_

---

---

16. Brukar ni skriva eller prata om böcker som ni har läst i skolan?

Kan du ge exempel på hur ni brukar göra? \_\_\_\_\_

---

---

---

Tack så mycket för hjälpen!

// Michline Mikalides

## Enkätundersökningen

I nedanstående enkätsvar har varje elev ett eget nummer, till exempel är flicka 1 alltid samma flicka, pojke 1 är alltid samma pojke etc. Eleverna som jag har intervjuat ingår även i enkätundersökningen, och namnet på respektive intervjuperson står inom parentes bakom deras svar, så att du lätt kan följa med och se vad intervjupersonerna har svarat på enkäten.

Flickorna:

<b>1. Tycker du om att läsa böcker?</b>
1. Ja
2. Ja
3. Ja
4. Ja (Fadime)
5. Ja
6. Ja
7. Ja (Sara)
8. Ja
9. Ja
10. Ja
11. Ja

Pojkarna:

1. Ja
2. Ja
3. Ja (Alex)
4. Nej
5. Varken eller
6. Ja
7. Ja (Ibbe)
8. Nej

Flickorna:

<b>2. När började du läsa böcker?</b>
1. När jag var liten
2. När jag var 7 år
3. Kanske sedan 5 års ålder
4. I 4:an (Fadime)
5. När jag gick i 3:an
6. Sedan 1:an
7. Ungefär vid 6 års ålder (Sara)
8. På lågstadiet
9. När jag lärde mig det svenska språket
10. Missuppfattade frågan, svarade att förut var jag tvungen att läsa, men nu läser jag för att jag vill
11. I 7:an

Pojkarna:

1. När jag var 5-6 år
2. När jag var 5-6 år
3. På 6 års gruppen (Alex)
4. När jag var 6 år
5. När jag var 6 år
6. Missuppfattade frågan, svarade tidningar
7. Minns inte, för 4 år sedan kanske (Ibbe)
8. När jag förstod att det svenska språket var viktigt

Flickorna:

<b>3. Läser du böcker på egen hand, eller bara i skolan?</b>	<b>Varför?</b>
1. Jag läser på egen hand	Eftersom det är kul och man lär sig nya ord
2. Jag läser på egen hand hemma	Innan jag lägger mig
3. Jag läser på egen hand	Eftersom det är kul att läsa böcker speciellt ungdomsböcker
4. Jag läser på egen hand (Fadime)	Innan jag lägger mig eller för att slappna av, tycker om att läsa
5. Jag läser på egen hand	
6. Läser lite hemma, när jag har tid	Vi har mycket prov och läxor
7. Jag läser ofta hemma (Sara)	Eftersom det är "nyttigt" att läsa men också för att det är kul
8. Jag läser på egen hand	Eftersom det är lärorikt, roligt och man får kunskaper
9. Jag läser alltid hemma, på svenska, arabiska och engelska	
10. Jag läser på egen hand	Eftersom det är intressant och avslappnande att läsa
11. Jag läser även på egen hand	För att utveckla mitt språk

Pojkarna:

1. Läser helst bara i skolan	Är jag tvungen att ta hem och läsa hemma gör jag det annars föredrar jag att läsa tidningar
2. Läser mest i skolan	
3. Läser lite på egen hand, men mest i skolan (Alex)	
4. Läser inte mycket på egen hand	De böcker som jag läser är mest skolprojekt
5. Läser bara i skolan	Eftersom jag inte har tid på fritiden
6. Läser bara ibland både	Jag gillar att läsa tidningar



hemma och i skolan	
7. Läser bara i skolan (Ibbe)	Har inte tillräckligt med tid på fritiden
8. Jag läser bara i skolan	Eftersom jag inte har något intresse för böcker

Flickorna:

<b>4. a) Hur ofta läser du böcker hemma?</b>	<b>b) I skolan?</b>
1. Nästan varje dag	(Samma här) Nästan varje dag
2. En gång i veckan	Olika
3. Läser hemma en stund varje dag	Inte så ofta
4. Nästan varje kväll (Fadime)	Aldrig
5. Förut läste jag mycket	En bok i månaden
6. Ibland	Så ofta jag kan
7. Ungefär 15 min innan jag lägger mig (Sara)	Vi bestämmer till vilket kap. vi ska läsa, ca 30 min
8. Varje dag innan jag lägger mig	Lite
9. Alltid innan jag lägger mig	När jag har långa raster
10. Så fort jag får tid	Några få gånger i månaden
11. En gång i månaden	En gång i veckan

Pojkarna:

1. Läser inte så ofta	Bara när vi har lektioner
2.	Tre böcker per termin
3. Lite (Alex)	Mycket
4. En bok per månad	En bok per månad
5. Läser inga böcker bara tidningar	Tre böcker per termin
6. Inga böcker	Tre böcker per termin
7. Läser sällan (Ibbe)	Mycket
8.	Tre böcker per termin

Flickorna:

<b>6. a) Vilken är den bästa boken du läst?</b>	<b>6. b) Sämsta boken du läst?</b>
1. Systrar i jeans	Jag saknar dig, jag saknar dig
2. Pojken som kallades det	
3. Kärlekstrubbel	Ingen
4. I taket lyser stjärnorna och Shoo bre (Fadime)	Bögen och ansjovis
5. Den där Jenny	Jag saknar dig, jag saknar dig
6. Snögrottan, Caroline	Astrid, bara Astrid och Jag saknar dig, jag saknar dig

7. I taket lyser stjärnorna och Gröna milen (Sara)	Eragon
8. Jag saknar dig, jag saknar dig	Många, kommer inte ihåg
9. Hjärtans fröjd	Vända livet
10. Lovligt byte	När du blundar tittar jag
11. Sandor/Ida	

Pojkarna:

1.	Malins kunggurra
2. Harry Potter	
3. Pappa polis (Alex)	Ingen aning
4. Vet inte	Kommer inte ihåg bokens titel
5. Vända livet	Malins kunggurra
6. Ge hit mobilen	Malins kunggurra
7. Svart skalle (Ibbe)	Vet inte
8. Alex Dogboy	Snögrottan

Flickorna:

<b>7. Har du börjat läsa en bok som du inte har avslutat?</b>	<b>8. Varför i så fall?</b>
1. Nej	
2. Ja	Den var tråkig
3. Ja	Den var tråkig
4. Ja (Fadime)	Den var långtråkig
5. Nej	
6. Ja	Den var tråkig
7. Ja (Sara)	Jobbig att läsa, ingen bra handling
8. Ja	Den var inte bra, förstod inte den och tråkig
9. Ja	Den var tråkig och svår att förstå
10. Ja	Handlingen intresserade inte mig
11. Ja	Jag tappade antagligen läslusten

Pojkarna:

1. Ja	Hade inte tid eller så var den tråkig
2. Ja	Den var tråkig
3. Ja (Alex)	Den var tråkig
4. Ja	Den intresserade inte mig
5. Ja	Tråkig eller så hade jag inte tid
6. Ja	Jag såg filmen istället
7. Ja (Ibbe)	Jag hann inte eller så var den tråkig
8. Ja	Jag hade inte lust

Flickorna:

<b>9. Vad känner du att du lär dig när du läser?</b>
1. Nya ord, man blir bättre på att hitta på historier (fantasin berikas tolkar jag det )
2. Inget
3. Om hur livet ser ut
4. Olika ord (Fadime)
5. Jag lär mig språket
6. Stavningar, mest av allt nya ord
7. Om hur människor känner, tex. Utanför(-skap), lyckliga etc. lär mig grammatiken, verkligheten skildras (Sara)
8. Kunskap, grammatik, det svenska språket, nya ord
9. Jag utvecklar mitt språk, muntligt och skriftligt
10. Fler sätt att använda sitt ordförråd på.
11. Lär mig svåra ord och uttryck

Pojkarna:

1. Nya ord och min fantasi blir bättre
2. Nya ord och hur en text kan se (olika) ut i olika situationer
3. Jag känner mig bra, det är kul att lära sig nya saker (Alex)
4. Nya ord och känslor
5. Jag får bättre ordförråd
6. Nya ord
7. Jag lär mig olika saker (Ibbe)
8. Språket, hur man behandlar- och pratar det svenska språket ordentligt

Flickorna:

<b>10. Varför är det viktigt att läsa böcker?</b>
1. För att man lär sig något
2. Det är bra och roligt
3. Man får kunskaper och lär sig bättre svenska
4. Man utvecklar sin svenska och det är roligt (Fadime)
5. Det är viktigt om man vill utveckla sina språkkunskaper
6. Man lär sig bra kunskaper
7. Bättre läskunnighet, grammatik, språk (Sara)
8. Man utvecklar språket och det är viktigt i livet
9. Man utvecklar sitt språk genom att läsa böcker
10. Man förbättrar språket
11. För att utveckla sitt ordförråd

Pojkarna:

1. Man utökar sitt ordförråd
2. Man lär sig nya ord hela tiden
3. För att man förbättrar språket (Alex)
4. Man utvecklar språket
5. För att utveckla ordförrådet

6. För att utveckla sitt ordförråd
7. Vet inte. Man lär sig saker (Ibbe)
8. För att kunna prata svenska, lär sig språket

Flickorna:

<b>11. Tycker du att det är viktigt att läsa böcker?</b>
1. Ja, man lär sig något nytt varje gång man läser
2. Det är inte så viktigt
3. Ja, man lär sig mer
4. Ja, vet inte det är bara så (Fadime)
5. Ibland är det viktigt
6. Ja, ju mer man läser desto bättre blir man på språket, man lär sig nya saker
7. Jo, det ger en kunskap hos personen som läser böcker (Sara)
8. Ja, det hjälper (att utveckla?) det svenska språket, grammatiken, nya ord
9. Ja, det är jätte viktigt, utan kunskap är man ingenting
10. Ja, det tycker jag. Det förbättrar språket och man får insyn i andras vardag
11. Ja, det är säkert viktigt, man lär sig fantasi eller blir medveten om verkligheten

Pojkarna:

1. Ja, för det får dig bort från datorn och tv
2. för att man hela tiden lär sig nya ord
3. Ja, man lär sig väldigt mycket (Alex)
4. Ja, det är viktigt eftersom man utvecklar språket
5. Nej inte så mycket, men då och då och speciellt när man måste läsa en bok i svenskan
6. Ja, att läsa är viktigt, kan man inte läsa så fattar man ingenting
7. Jag tror att man läser böcker för att tiden ska gå fortare (Ibbe)
8. Det är bra att läsa böcker, man kan lära sig nya ord

Flickorna:

<b>12. Vad är en bra bok för dig?</b>
1. Den ska vara spännande och kort
2. Den ska vara spännande
3.
4. En som jag kan känna igen mig i, spännande, tonårstankar, kärlek, problem (Fadime)
5. Den ska handla om livet
6. Den ska vara läskig, spännande och rolig
7. Det är viktigt att en bra bok innehåller spänning, fakta och känslor (Sara)
8. Den ska vara spännande rolig och tjock (ca 200 sidor eller mer)
9. Att kuppa (?) ett steg i kunskapen
10. En bok som man längtar att fortsätta läsa i
11. Den ska vara spännande och få en att vilja läsa mer

Pojkarna:

1. En spännande bok med ett chockerande slut
2. En bok som alltid är spännande (i början, i mitten, i slutet tolkar jag det som)
3. En bok med en handling som kan ge dig råd (Alex)
4. En bra början och ett bra slut
5. En bok som innehåller kärlek, action, spännande händelser och ett bra slut
6. Den ska innehålla spänning och inlevelse (leva sig in i boken)
7. En bok som handlar om livet (Ibbe)
8. Den ska ha en röd tråd, den ska kunna få in läsaren i boken

Flickorna:

<b>13. Vad betyder läslust för dig?</b>
1.
2. Lust att läsa
3.
4. Vet inte (Fadime)
5. Jag vet inte riktigt
6. Att man ska orka läsa, och man har det som en hobby
7. Det kan betyda mycket (Sara)
8. Man ska orka läsa böcker
9. Att man läser utan att bli tvingad, man väljer det själv
10. Man känner längtan till att läsa
11. Ivrig och ser fram emot att läsa

Pojkarna:

1. Att man har lust att läsa
2.
3. Man ska ha lust att läsa (Alex)
4. Att läsa många böcker
5. Att man har lust att läsa
6. Att ha lust att läsa
7. Att man har lust och läsa (Ibbe)
8. Att känna för att läsa boken

Flickorna:

<b>14. Är det viktigt att ha läslust för att vilja läsa böcker?</b>
1. Ja
2. Ja
3. Ja
4. Ja (Fadime)
5. Ja
6. Ja
7. Jo, kanske (Sara)
8. Ja
9. Ja

10. Ja
11. Ja

Pojkarna:

1. Ja och nej
2. Ja
3. Ja (Alex)
4. Ja
5. Nej
6. Ja
7. Ja, annars är det ingen idé att läsa (Ibbe)
8. Ja

Flickorna:

<b>15. Hur uppmuntrar din lärare dig till att läsa?</b>
1. Min lärare har aldrig uppmuntrat mig till att läsa, eftersom jag vill läsa av min egen vilja
2. Hon ger oss böcker som hon har läst och tyckte var bra
3. Hon säger tex. att boken var spännande etc
4. Förr tyckte jag inte om att läsa. Mina lärare hjälpte alltid mig att välja en bra bok (Fadime)
5. Hon ger oss böcker som hon har läst och säger vad hon tycker
6. De väljer bra böcker och förklarar bra hur och vad boken handlar om
7. Hon ger oss böcker som passar oss och det får oss att vilja läsa mer (Sara)
8. De rekommenderar olika böcker och berättar om vad hon har läst
9. Det var jag själv som tog det här steget. Jag vill lära mig mer och det blev som jag ville
10. Hon förklarar fördelarna och intressanta saker med boken
11. Läxor

Pojkarna:

1. De lånar böcker och ger oss att läsa dem i läxa och det drar oss, mig närmare till böcker
2.
3. Genom att säga att man lär sig mycket och att det är bättre än tv (Alex)
4. Att jag utvecklar språket om jag läser böcker
5. Man har visat artiklar där rappare säger att det är bra att läsa böcker
6. De visade att till och med rappare ångrar att de inte läste
7. Först att de börjar med lek (Ibbe)
8. Genom att säga framtiden, att det kommer hjälpa dig i gymnasiet tex

Flickorna:

<b>16. Brukar ni skriva eller prata om böcker som ni har läst i skolan? Ge exempel på hur ni brukar göra.</b>
1. Först brukar vi läsa sen skriver vi kort vad den handlar om, sen presenterar vi

böckerna
2. Vi brukar skriva en bok recension
3. Vi brukar läsa och sedan skriva recension om dom
4. Svarar på frågor, skriver recension. Prata gör vi inte så mycket (Fadime)
5. Efter vi har läst klart boken får vi göra prov
6. Vi brukar läsa ut boken, sedan prata om den och sedan får vi frågor om den. Ibland skriver vi bok recensioner
7. Först pratar vi om boken och sedan skriver vi recensioner om boken (Sara)
8. Vi brukar läsa ut boken och sedan diskutera i klassen tillsammans. Vi får frågor om boken
9. Ja, skriva bok recension. (I en annan skola fick vi läsa en bok sedan välja om man ville ta det muntligt eller skriftligt eller bara berätta för läraren)
10. Vi brukar få skrivuppgift som vi alla skriver på svenska lektionerna
11. Recensioner

Pojkarna:

1. Ja vi brukar skriva bok recensioner och i dem skriver vi om handlingen och författaren
2. Vi brukar prata om vad som hände och hur vi tror att det kommer att bli i hans (aktörens) framtid
3. Vi läser böckerna, diskuterar sedan och gör en bok recension (Alex)
4. Ja, vi brukar skriva uppsatser om böcker som vi har läst
5. Vi skriver recensioner
6. Vi brukar göra det ibland och då pratar vi om innehållet
7. läraren ger frågor om boken, först muntligt den skriftligt och varje gång vi har läst ett kapitel går vi igenom viktiga punkter (Ibbe)
8. (Missuppfattade frågan) Om vi har fått i läxa brukar vi prata om de, det blir ofta på rasterna eller i matsalen, men annars brukar vi inte göra det.